

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра
Довженка

Кафедра професійної освіти і комп'ютерних технологій

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Тема: «Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання до
використання етнічних мотивів Сіверщини при вивченні дисципліни
«Моделювання швейних виробів».»

Виконав:

Колтакова Віра Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Професійна освіта (Технологія
виробів легкої промисловості)

(освітньо-професійна програма)

015 Професійна освіта

(спеціальність)

015.36 Професійна освіта

(Технологія виробів легкої
промисловості)

(спеціалізація)

Науковий керівник:

Кандидат педагогічних наук,

доцент Зінченко А. В.

(науковий ступінь, учене звання, посада,
ініціали, прізвище)

Консультант:

_____ (науковий ступінь, учене звання, посада)

_____ (ініціали, прізвище)

Допущено до захисту

" _____ " _____ 2024р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

Дата захисту: « ___ » _____ 2024р.

Оцінка _____

Підписи членів ПА: _____

Глухів 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ СІВЕРЩИНИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ	10
1.1. Обґрунтування поняття «етнічні мотиви» у професійній освіті.....	10
1.2. Роль етнічних мотивів Сіверщини у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання.....	13
1.3. Дослідження рівня використання етнічних мотивів Сіверщини при вивченні дисципліни «Моделювання швейних виробів».....	21
Висновки до першого розділу.....	29
РОЗДІЛ 2. ОБГРУНТУВАННЯ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ СІВЕРЩИНИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МОДЕЛЮВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ»	32
2.1. Розробка методики навчання з використання етнічних мотивів Сіверщини, для формування фахових компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання на прикладі дисципліни: «Моделювання швейних виробів».....	32
2.2. Реалізація методики використання етнічних мотивів Сіверщини, для формування фахових компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання.....	39
2.3. Експериментальна перевірка готовності майбутніх педагогів професійного навчання до формування фахових компетентностей з використанням етнічних мотивів Сіверщини.....	47
Висновки до другого розділу.....	58

РОЗДІЛ 3. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ В ШВЕЙНІЙ ГАЛУЗІ	61
3.1. Техніка безпеки під час навчання оздоблюючими технікам і виконання технологічних операцій з оздоблення швейного одягу у освітньому процесі	61
3.2. Охорона праці на виробництві під час швейних робіт.	67
Висновки до третього розділу.	72
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.	78
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Політичні, суспільні й економічні зміни, що відбуваються останнім часом в Європі, спричинили ряд перетворень і змін в освітній сфері. Оскільки українська освіта знаходиться на шляху входження у європейський освітній простір, існує необхідність істотних змін у всій системі професійної освіти та суттєвого її оновлення [32].

Кожна професія вимагає оволодіння специфічними вміннями. Ці вміння формуються в процесі ретельно підготовленого освітнього процесу відповідними професійними компетентностями. Теоретична підготовка створює певний фундамент знань, що становить професійний кругозір фахівця, а практична підготовка дає можливість ці знання закріпити і удосконалити для сучасного швейного виробництва. Навчальний заклад має забезпечити майбутньому фахівцю цю практичну підготовку в ході виконання лабораторних і практичних робіт.

Тому й підхід до навчання його повинен бути комплексним, цілеспрямованим і повномірним.

Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання швейного профілю є не тільки метою, але і ведучою ідеєю удосконалювання і розвитку професійної освіти.

Актуальність дослідження.

Актуальним напрямком розвитку освітнього простору сьогодення є етнічність. У закладах професійної (професійно-технічної) освіти майбутні фахівці швейної галузі повинні бути здатні адаптуватись до умов ринку праці та змінювати предметно-просторове середовище, яке має значний вплив на світогляд людини. Будь-який продукт створений дизайнером з елементами українського національного стилю здійснює особливий вплив на людину, створюючи привабливий образ, який легко запам'ятовується. Складовою частиною навчального процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти є національне виховання майбутніх робітників, головна мета якого – успадкування культурних і духовних традицій народу України,

оволодіння культурою міжнаціональних взаємин, набуття соціального досвіду, формування рис правової, моральної, трудової, художньо-естетичної, екологічної культури.

Необхідно відзначити, що вивчення народного досвіду виховання на всіх етапах історичного розвитку входило в коло наукових інтересів педагогів минулого і сьогодення. Над питаннями формування національно-свідомого громадянина України працювали такі відомі українські педагогічні та громадські діячі, як М. Костомаров, П. Куліш, М. Драгоманов, В. Антонович, П. Чубинський, І. Франко, Б. Грінченко та ін.

Про велике виховне значення ознайомлення здобувачів з творчою працею предків писав у своїх творах В. Сухомлинський він закликав розвивати любов до рідного села, рідної матері і рідної мови, до героїчного минулого нашого народу і його трудових традицій.

У сучасній педагогічній науці окремі аспекти національно-патріотичного виховання розробляють І. Бех, Л. Березівська, С. Гончаренко, С. Лопатюк, О. Савченко, Н. Скотна, Г. Корж, О. Сухомлинська та інші знані науковці [4].

Про роль і перспективи використання традиційного декоративно-ужиткового мистецтва у навчанні майбутніх фахівців писали Є. Антонович, І. Білевич, А. Бойко, С. Китова, В. Радкевич, В. Титаренко та ін.

Серед головних завдань колективів закладів професійної освіти велика увага приділяється забезпеченню всебічного розвитку особистості, формуванню у здобувачів поваги до загальнолюдських цінностей, принципів моралі, національної самосвідомості, культурних потреб, шанобливого ставлення до національних традицій, звичаїв та обрядів.

Звернення до народної творчості при навчанні майбутніх фахівців швейної галузі створює відмінні можливості для вирішення вище перелічених завдань, формування відповідного рівня професіоналізму, створення умов до кар'єрного зростання.

У зв'язку з цим актуальною стає необхідність розробки і впровадження у освітній процес підготовки майбутніх педагогів професійної освіти до використання сучасних методик навчання у поєднанні з етнічними мотивами Сіверщини, що дозволяє у подальшому виконувати нестандартні проєктні завдання. Зокрема, фахівці повинні знати особливості оздоблення швейних виробів різними українськими техніками, а також вміти проєктувати різні вироби з використанням етнічних мотивів.

Дослідження проблеми підготовка майбутніх педагогів професійного навчання до використання етнічних мотивів Сіверщини зумовлене загостренням низки суперечностей:

- між потребою практики у визначенні науково-методичних умов формування фахових компетентностей підготовки здобувачів професійної освіти з використанням художнього оздоблення швейних виробів і недостатньою розробленістю методики даного процесу у етнічному стилі;

- між уже традиційними формами і методами організації освітнього процесу майбутніх педагогів професійного навчання і необхідністю впровадження нових моделей організації навчально-професійної діяльності, спрямованих на формування творчого мислення.

У розробці теорії професійної освіти ми спиралися на дослідження вчених: Б.А. Карева, О.П. Шабанової, Ю.Ф. Катханової, Н.Б. Литвинової тощо.

Для нас важливе значення мали роботи науковців, що аналізували розвиток етнічних мотивів Сіверщини, займалися пошуком українського національного стилю, як пріоритетного завдання майбутніх фахівців та суспільства Є.А. Антонович, А.А. Руденченко, В.П. Тименко, А.І. Бровченко, Н.Є. Трегуб, Ю. А. Легенький та ін. Про наявність «нового українського стилю», про створення національних моделей на народних традиціях досліджували Д. В. Бодаєв, Ю. Римаренко, С. Пріщенко. Унікальність

українського дизайну досліджено у працях П. Татаївського, В. Даниленко, Ю. Афанасьєв, В.Ф. Сидоренко та ін.

Висвітлення невирішених раніше частин загальної проблеми дослідження в напрямку художньої обробки швейних виробів різними техніками, мають велику кількість наукових напрацювань, але варто більше уваги приділяти саме проблемі необхідності та привабливості створення виробів із використанням українського етнічного стилю Сіверщини.

На основі вивчення цих робіт можна констатувати, що професійна підготовка фахівця художньої спрямованості можлива в тому випадку, якщо реалізується комплексне вивчення спеціалізованих дисциплін. Саме це і стало ключовим аспектом майбутньої моделі художньо-проектної підготовки майбутніх педагогів професійної освіти.

На основі аналізу літератури і практики роботи закладів професійної освіти, було сформульовано тему магістерського дослідження: **«Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання до використання етнічних мотивів Сіверщини при вивченні дисципліни «Моделювання швейних виробів»»**.

Мета дослідження - теоретичне обґрунтування, розробка, і експериментальна перевірка методики ознайомлення майбутніх педагогів професійного навчання з особливостями використання етнічних мотивів Сіверщини.

Об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх педагогів професійної освіти.

Предмет дослідження - методика ознайомлення майбутніх педагогів професійної освіти з особливостями використання етнічних мотивів Сіверщини.

Завдання дослідження:

1. здійснити аналіз організації предметно-просторового середовища особливостей виготовлення швейних виробів у стилі етнодизайн в історії і сучасності;

2. охарактеризувати особливості виготовлення швейних виробів в етнічному стилі;

3. виявити стан підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до використання етнічних мотивів Сіверщини при виготовленні швейних виробів;

4. обґрунтувати модель та методику ознайомлення майбутніх педагогів професійного навчання до використання етнічних мотивів Сіверщини при виготовленні швейних виробів;

5. експериментально перевірити ефективність розробленої методики до самостійної роботи по ознайомленню майбутніх педагогів професійного навчання до використання етнічних мотивів Сіверщини при виготовленні швейних виробів;

6. розробити методичні рекомендації до самостійної роботи по ознайомленню здобувачів професійної освіти з різновидами використання етнічних мотивів Сіверщини при виготовленні швейних виробів;

7 охарактеризувати техніку безпеки і охорону праці здобувачів професійної освіти під час роботи у майстерні і на виробництві .

Для досягнення мети, вирішення завдань дослідження використовувалися такі *методи дослідження*:

- вивчення і аналіз історичної та науково-методичної літератури з проблеми дослідження (монографій, дисертацій, державних стандартів, навчальних планів, навчальних програм, навчальних посібників, періодичної літератури, методичних рекомендацій);

- бесіда, опитування, тестування;

- педагогічне спостереження;

- аналіз продуктів творчої діяльності;
- психолого-педагогічний експеримент, що складається з констатувального, формувального і контрольного етапів.

Теоретичне значення роботи полягає у визначенні теоретичних засад методики ознайомлення майбутніх педагогів професійного навчання з особливостями використання етнічних мотивів Сіверщини.

Практичне значення дослідження полягає в розробленні методики ознайомлення майбутніх педагогів професійного навчання з особливостями використання етнічних мотивів Сіверщини.

Експериментальна база дослідження. Безпосереднє проведення дослідно-експериментальної роботи здійснювалося на базі «Глухівського НПУ ім. О. Довженка». В експериментальному дослідженні взяло участь 12 здобувачів професійної освіти.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає в наступному:

- доповнено відомості про специфіку використання етнічних мотивів;
- визначено критерії підготовленості майбутніх педагогів професійної освіти до використання етнічних мотивів Сіверщини.

Практичне значення полягає в тому, що було розроблено і реалізовано методичні рекомендації до самостійної роботи по ознайомленню майбутніх педагогів професійної освіти з різновидами технік Сіверщини до дисципліни «Моделювання швейних виробів».

Структура роботи. Магістерська робота складається з вступу, трьох розділів з висновками, загального висновку, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ СІВЕРЩИНИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

1.1. Обґрунтування поняття «етнічні мотиви» у професійній освіті.

Кожна з існуючих у світі культур країн, народів, націй неповторна й унікальна, є невід'ємною складовою скарбниці світової культури, культурної спадщини.

На повнокровний розвиток етнічної культури впливає широке коло чинників, таких як: історичний шлях народу, відособлення або взаємовплив з іншими народами; соціальні, економічні, екологічні умови; культурна політика держави тощо. При цьому національна культура повинна розглядатися як цілісна система, що включає і фольклорно-етнографічні шари, і внесок в неї різних верств населення протягом тривалого історичного шляху і вплив культури інших народів, і досягнення вихідців з країни, які проживають за її межами. Потрібно особливо зазначити, що кожний народ в культурній сфері створює своєрідний, властивий тільки йому образ.

На думку окремих етнографів по-справжньому високій етнокультурі нема потреби виходити за межі свого етносу і нав'язувати свої етнокультурні зразки іншим народам. Водночас, бажання народів знайомитись із етнічними культурами інших народів є природним, що аж ніяк не означає запозичення чужих культурних надбань, а тим більше знищення своїх власних на догоду чужим культурам. Різниця між національними культурами різних етносів полягає, насамперед, у процесі вибору-добору тих, чи інших компонентів. Запозичується від інших лише те, що зрозуміле, близьке ідейно, естетично й етично.

Етнічна культура — це сукупність матеріальних і духовних цінностей, вироблених певним етносом впродовж його історії на його власній території засобами етнічного самовираження (рідна мова, рідна релігія).

Специфічну етнокультуру кожного народу визначає комплекс різноманітних ознак, а не окремі його елементи. Останні, як правило, не є оригінальними, властивими тільки одному якомусь етносу. Більшість таких елементів може входити до окремих культурних комплексів різних народів. Але кожному народу властива своєрідна і неповторна комбінація цих культурних ознак.

Для внутрішньої єдності етносу найважливіше значення має культура, яка дає людям усвідомлення своєї спільності. Культура, і як необхідний компонент, і як одна з властивих етносу особливостей, забезпечує його повноцінне функціонування. Але відбувається і зворотний процес — конвергенція (зближення) етнічних культур внаслідок історичного розвитку і взаємодії народів. Тому сьогодні культуру кожного етносу характеризує сукупність, з одного боку, національно-специфічних, а з іншого — загальнолюдських компонентів.

Етнічний стиль в одязі, або, як його ще називають, стиль ємно, з'явився в 60-ті роки ХХ ст. У той період бурхливо пропагували моду на міні-спідниці, шорти тощо. Однак молодіжній субкультурі хіпі, яка також розвивалася в цей час, ці модні тенденції були не до душі, тому представники цього напрямку вирішили короткій спідниці протиставити довгі балахони і спідниці, вузьким штанам — широкі. Спільнота хіпі була відкрита для всіх охочих, незалежно від віросповідання і національності. Тому в цю субкультуру міцно ввійшли мотиви багатьох культур, а отже, багатогранний і неоднозначний етнічний стиль увібрав у себе найяскравіші й найхарактерніші риси одягу різних народів. *Етнічний стиль (мотив) одягу* — стиль, у якому комплекти одягу відтворюють риси національного костюма певного народу (етносу). Головним у складанні комплекту є використання характерних для нарядів тієї чи іншої нації крою, матеріалів, відтінків, орнаментів, декору, аксесуарів.

На модних подіумах цей стиль почав з'являтися ще в 1960-х рр. Але піком популярності можна вважати період 1990-х років, коли численні

модельєри одягу почали черпати натхнення для своїх колекцій з культур Азії, Африки і корінних американців. Надалі з'явилися варіації на теми етнічних традицій Північної та Східної Європи.

Якщо говорити про загальні риси цього стилю, то передусім це використання натуральних тканин: льону, шовку, бавовни, вовни і шкіри. Людина в етнічному образі завжди виділяється з натовпу завдяки своїй яскравій індивідуальності та вмінню об'єднувати традиції різних народів із сучасною модою.

Види етнічних мотивів одягу, їхні особливості. Історично склалося, що кожна група людей, об'єднана тривалим спільним проживанням на певній території, мала свої традиції та звичаї, які виявлялися, зокрема, й у манері вдягатися. Так з'явилися і сформувалися різні етнічні стилі одягу.

Добираючи вбрання в етнічному стилі, не обов'язково копіювати його повністю. Іноді достатньо використати лише деякі найхарактерніші елементи, зокрема аксесуари та прикраси. Одними лише намистом або сережками можна підкреслити свою прихильність до певної етнокультури. Пояси, хустки, накидки з характерним оздобленням — усе це вигідно доповнить будь-який образ. До того ж етнічний стиль передбачає яскраві, масивні прикраси у великих кількостях.

У наші дні етнічний стиль уже завоював провідні позиції у світі моди і не збирається ними поступатися. Основними причинами цього є свобода, різноманіття, природність, яскравість, які він несе із собою. Його послідовники — це зазвичай творчі особистості, які не бояться показати свою індивідуальність, при цьому залишаючись у гармонії з навколишнім світом і самими собою. Багато в чому саме завдяки розвитку цього стилю наше суспільство знову переживає моду на hand made — вироби ручної роботи.

Сьогодні люди дедалі частіше звертаються до своїх витоків, тому етнічні мотиви у різних проявах уже тривалий час перебуває на піку популярності в усьому світі як поєднання базових національних традицій,

світових модних тенденцій і високих стандартів якісного пошиття та оздоблення.

1.2. Роль етнічних мотивів Сіверщини у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання.

У виготовленні сучасного одягу задіяні люди різних напрямів професійної діяльності: художники-модельєри, конструктори, технологи, закрійники, швачки – спеціалісти, які виконують різні функції в процесі розробки та виготовлення одягу. Але всі вони працюють на один результат – задоволення матеріальних і естетичних потреб сучасного споживача, так як одяг є предметом споживання, а за сучасних умов - продуктом масового та індивідуального виробництва.

Безпосередньою діяльністю закрійника, кравця, швачки є пошиття тих виробів, які розробляються спеціалістами вищої категорії – дизайнером, конструктором, технологом. Однак, це зовсім не означає, що професійна підготовка кваліфікованих робітників зводиться лише до оволодіння ними механізованих операцій з виготовлення швейного виробу. Сьогодні, сучасний працівник швейного виробництва, не лише об'єкт автоматизованого процесу, але й творчо мисляча людина, яка розуміє процеси створення одягу, закономірності розвитку моди, історію розвитку костюмної форми, національні особливості вбрання.

Сучасний розвиток України потребує відродження національних цінностей, які б стали тією ланкою у поновленні ланцюжка спадковості, який був перерваний, в силу зрозумілих причин, цементуючою силою, яка б забезпечувала громадянську позицію як особистості зокрема, так і суспільства в цілому, задля відновлення гідності нації. Тому, у всіх сферах освітнього процесу, який є транслятором та одночасно співтворцем культури сьогоденної й майбутньої, необхідним є виховання людини, громадянина, патріота.

Проблеми виховання на національних цінностях, шляхи розвитку почуття етнічної ідентичності відображені в працях І.Беха, О.Гевко, Л.Савки, Є.Сявакко, Г.Філіпчука, М.Чепіль. Інші дослідники: Є.Антонович, М.Левківський, М.Стельмахович, Л.Оршанський, В.Радкевич, формування національної самосвідомості пов'язують з культурною спадщиною, народним мистецтвом.

Нові парадигми в освіті та в професійній освіті зокрема (Закон «Про освіту», Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI ст.)) направлені на розвиток перш за все гуманістичних якостей в людині, розвиток її потенціалу як людини мислячої й творчої, яка усвідомлює свою причетність до глобального творення і цим є гордою за своє буття в цьому світі.

Уміння мислити прокладає стежину до здобуття все нових знань, знання забезпечують особистісне зростання, а від так зростання професійне. Саме в процесі предметної підготовки відбувається становлення професійних ціннісних орієнтацій закладаються основи особистісного становлення, наголошує Н. Шемигон [4, с.47].

Як зазначає Ю.Ф. Зіньковський, система освіти зобов'язана допомогти молоді знайти нові орієнтири, ідеали та цілі в світі, де висока технологічність людського буття зменшує його духовність і лише гуманітарна освіченість наближає її до витоків духовності й людяності, ефективного суміщення духовної і професійної освіти [2, с.15].

Професійно-технічна освіта минулого століття відповідала тим потребам суспільства, що вимагало бездоганного виконавця, який забезпечував відтворення матеріальних цінностей як умови існування і розвитку цього суспільства, надавала людині технологічну підготовку без урахування її індивідуальних якостей, культурної самобутності, духовності.

С.У. Гончаренко, висвітлюючи проблеми нагальності гуманізації освіти, правильно наголошує на таку незаперечну істину як: оновлення й

удосконалення людства відбувається через виховання нових поколінь [1, с.20].

Розуміючи проблеми в реорганізації професійно-технічної освіти у світлі нових вимог, щодо професійного становлення особистості, яка перш за все має бути свідомим носієм та творцем культури свого народу, необхідно, згідно з новою парадигмою професійної освіти, докорінно змінити підходи до професійної підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ, зазначає В.О. Радкевич [3, с.5].

З метою привнесення українознавчої компоненти у технологічну освіту інженера-педагога швейного профілю, ми намагаємось наблизити національну культуру до сьогоденних студентів – громадян сучасної України, через етнодизайнерські навчальні дисципліни, якими є: «Історія етнокостюма», «Сучасна стилізація етнокостюма», «Художня обробка текстильних матеріалів», що несуть в собі гуманітарну складову.

У процесі навчання, набуваючи необхідних знань і навичок в інженерній частині, що стосується проблем виготовлення сучасного одягу, студенти знайомляться з принципами проектування одягу на основі вивчення та дослідження традиційного народного одягу різних етнографічних регіонів України, знайомляться з народним декоративно-прикладним мистецтвом, яке є невичерпним джерелом творчого натхнення у створенні нестандартних, сучасних і, водночас, із національним вбранням. Студенти з цікавістю відкривають для себе багату палітру, різноманіття форм і композиційних прийомів створення різних комплексів етнічного вбрання: Поділля та Буковини, Полтавщини та Закарпаття, Галичини та Наддніпрянщини. Досліджуючи їх композиційні та декоративні особливості студенти починають мислити не шаблонами відносно національної культури, як чогось давно минулого і не потрібного в сучасному житті, а стають співучасниками, продовжувачами і носіями культури своїх предків.

Ознайомлюючись з історією формування і розвитку костюмів народів світу студенти відкривають для себе світ культури інших етносів і народів,

що дає змогу розширити загальний кругозір майбутніх педагогів, забезпечує формування в особистості патріотичних та інтернаціональних почуттів, виховує її, насамперед, гуманітарним чином.

Під час підготовки педагога професійної школи, дуже важливо, як зазначає Ю.Ф. Зінковський, сформувати особистість із гармонійно розвинутими соціально-суспільними та духовно-інтелектуальними якостями [2, с.17].

Вибираючи фах швейника, дівчата та й хлопці старшого шкільного віку, напевно, не стільки бачили себе за постійним шиттям, скільки мріяли завдяки цьому фаху навчитися шити для себе, навчитися організовувати свою зовнішність без втручання у їх світ дорослих, навчитися виготовляти одяг, який би приносив моральне задоволення, почуття гордості за виріб виготовлений своїми руками, а від так - для них унікальний.

Використовуючи природній потяг молоді до нового, незвичайного, не такого як у всіх одягу, як засобу самовираження, ми намагаємось направити її цікавість в русло національних цінностей, де є великі можливості для експериментування, пошуку нових ідей та самовираження.

На спеціальності «Професійне навчання» профілю «Моделювання, конструювання та технологія швейних виробів», у процесі навчання швейній справі, студенти вчать не просто шити певні вироби, а створювати одяг, який би ніс образність національної культури на основі етнічних першоджерел, якими є національні комплекси вбрання та окремі його компоненти, а також твори народного декоративно-прикладного мистецтва. Освоюючи науку створення одягу, студенти вивчають комплекс дисциплін, що супроводжують процес виготовлення вбрання. Однією з таких дисциплін є дисципліна «Художнє проектування одягу», зміст якої спрямований на ознайомлення студентів - майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю, з теоретичними та практичними основами художнього проектування одягу, а саме: з композицією одягу, що є визначальною в процесі гармонізації костюмної форми; основами побудови та організації формоутворення

виробів; історією розвитку костюмів народів світу та зокрема національного українського костюма в контексті розвитку європейської моди; навчає практичному застосуванню цих теоретичних знань у проектуванні та виготовленні моделей в матеріалі, спроектованих за власною концепцією.

У змісті даної дисципліни окреслюються основні етапи художнього проектування одягу; визначаються методи та специфіка створення форми костюма як об'єкту дизайну, виявляються особливості проектування різних систем в костюмі, в тому числі й проектування колекції; вказується на використання творчих джерел під час пошуку нових ідей, а також розглядається поняття стилю та моди, що є невід'ємною частиною у проектуванні та виробництві одягу.

Вивчаючи формоутворення, розвиток національного українського строю, композиційні й декоративні відмінності етнічних костюмних комплексів вбрання різних регіонів України, знайомлячись з традиційними і сучасними техніками художньої обробки текстильних матеріалів, студенти вчаться переосмислювати, стилізувати та здійснювати творчу трансформацію етнічних елементів у проекти сучасного одягу.

Водночас зазначимо, що зміст дисципліни допомагає студентам грамотно будувати форму вбрання за законами композиції, підбирати і поєднувати кольори, визначати стильову його спрямованість, згідно зі стилем і призначенням обирати його декоративне оформлення тощо, тобто навчати тієї грамоти, якою повинен володіти кожен фахівець, який пов'язаний із виготовленням одягу. Крім того студенти вчаться використовувати етнічні елементи національного вбрання та декоративно-прикладного мистецтва в сучасному одязі, наближаючись до витоків культури свого народу; таким чином, через навчання швейній справі відбувається патріотичне виховання майбутніх фахівців.

Навчальний процес, підготовки інженерів-педагогів швейного профілю, організований таким чином, що дає змогу студентам, вже з

першого курсу навчання, долучатись до етнічного компонента національної культури.

До переліку дисциплін циклу професійної і практичної підготовки за напрямом «Моделювання, конструювання та технологія швейних виробів» відносяться такі: «Спеціальний рисунок», «Швейні матеріали», «Проектування швейних виробів», «Художнє проектування одягу», «Виробниче навчання», «Художня обробка текстильних матеріалів», «Виробництво швейних виробів», та практики: навчально-технологічна, етнографічна, виробничо-технологічна: Завершується цикл навчання випускною творчою роботою на отримання студентом освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр, яка включає етнографічне дослідження, на основі якого будується зміст випускної творчої роботи виготовляється проект колекції моделей з елементами досліджуваного першоджерела. На основі художнього проекту виконується робота в матеріалі, тобто виготовляється виріб, що відповідає сучасному напрямку моди з використанням елементів досліджуваного етнічного першоджерела. Такі вироби не є фольклористичними, а досить сучасні й, що найважливіше, є такими, які можна носити як у повсякденному житті, так і на урочистості.

Навчання протягом чотирьох років має наскрізний характер і пов'язане ідеєю органічного поєднання сучасних технологій виготовлення одягу з етнічним національним забарвленням сучасних форм вбрання. Зазначимо, що така спрямованість професійної освіти майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю, формує у студентів як професійні знання, уміння, навички, так і професійно-творче мислення на основі елементів етнодизайну.

Долучаючи студентів до художньої національної культури, ми в жодному разі, не закликаємо відновлювати в сучасному побуті форми того вбрання, яке носилося українцями, наприклад, у 18 – 19 столітті. Це не потрібно, навіть з тих причин, що вбрання кожного історичного періоду є виразником та віддзеркаленням свого часу; в ньому і ідеал краси, і способи виробництва, і темп життя спільноти конкретного історичного періоду.

В одну річку двічі не увійдеш, співається у відомій пісні. Змінюється все і в цьому є мудрість буття. Але основне, що відрізняє і робить людину і народ унікальним, неповторним, цікавим для інших, це те ментальне, споконвічне, що лежить в людській підсвідомості будь-якого народу і, звичайно, передається від покоління в покоління, бо без такої пам'яті втрачається самобутність народу. Недарма, сучасні держави, які досягли сталого розвитку і мають певну вагу в світі, міцно тримаються свого коріння та зберігають пам'ять традицій. Такими є: Франція, Англія, Японія, Китай.

Звичайно, сучасна національна культура не може ґрунтуватися лише на повторенні вже минулого та його варіаціях. Традиції є сильними не своєю застиглістю, а своєю життєвою силою, своїм новим змістом [5, с.13]. Стрімкий темп життя, новітні технології й сучасні матеріали, інтеграційні процеси, стирання споконвічних функцій традиційного костюма, все це, доволі чітко відображається в сучасному вбранні.

Такий підхід у використанні елементів етнодизайну у підготовці фахівців швейного профілю має бути ненав'язливим, і в ніякому разі, не примусовим. Спочатку викладач має створити необхідну атмосферу учнівської аудиторії, розповісти, показати, щоб забезпечити зацікавленість й інтерес до теми; це дасть поштовх до самостійного пошуку потрібної інформації. А результати зусилля самостійної роботи у пізнанні, під керівництвом педагога є, як відомо, більш сталими ніж ті, які підносяться у готовому вигляді.

Адже сучасна молодь шукає себе, свій імідж, з презирством відкидає відживші канони й ідеали. Хочемо ми того чи ні, життя змінюється, змінюється і відношення до колишніх цінностей, але основне залишається – це належність до певної культури, до народу, етносу. Нашим обов'язком є не нав'язливо спрямовувати молодь в їх особистісному, як професійному так і громадянському становленні, навчаючи виховувати на засадах етнокультури, національного мистецтва.

Отже, під час здобуття фахової підготовки, не менш важливим для молоді є її професійне зростання на культурних цінностях свого народу. Завдяки використанню етнічного, національного компоненту у фаховій підготовці молоді, вона стає виразником і продовжувачем культури свого народу, відкидаючи хибне кумирство.

1.3. Дослідження рівня використання етнічних мотивів Сіверщини при вивченні дисципліни «Моделювання швейних виробів».

Кожний етап у житті людини, кожний її крок у світі наповнює її різними за змістом знань. Суспільність – основоположна риса людського буття. Лише у суспільстві відбувається становлення людської сутності, набуваються і шліфуються знання, виявляються внутрішні сили, здатні у своєму розвитку відтворювати усе багатобарвистість дійсності, а кожний спрямований на це діяльнісний акт – як самоствердження. З діяльністю здійснюється входження людини у певний культурний простір, що й зумовлює формування її духовної суті.

Кожен народ, задля свого соціального існування, протягом сторічч виробив ті правила і закони співіснування, які визначали б його культурний ареал, визначають його ідентифікацію серед інших спільнот світу й сьогодні. Українська нація у своєму досвіді, що ґрунтується на споконвічних принципах моралі та естетики, не вичерпала свої духовні можливості, у силу різних обставин, не розгорнула їх у повному обсязі і творчій потенції. Ці можливості – невичерпні. Саме вони мають поставити культурні, моральні та організаційні перестороги негативним проявам глобалізаційних процесів [22].

Педагогічна освіта підготовки педагогів професійного навчання швейного профілю потрібно здійснювати на засадах культурної ідентифікації, в основу якої покладено інтеграційне утворення традицій і сучасності. Навчання ґрунтується на поглибленому оволодінні учнями знань з історії українського костюму (з найдавніших культур, що мали місце на теренах сучасної України й, зокрема, найпотужнішої і найбільш відомої у світі – Трипільської; через мистецтво Київської Русі, періоду козацької доби, українського бароко до ХХ ст.), в контексті розвитку європейських мистецьких стилів і моди. У процесі оволодіння художньо-проектною

грамотою, вирішуючи ситуаційні творчі завдання, для подальшого дослідження здобувачами освіти народного вбрання, елементи якого трансформуються, через стилізацію, у форми сучасного одягу. Як майбутні педагоги професійного навчання, здобувачі освіти спеціальності „Професійна освіта” напряму підготовки „Технологія виробів легкої промисловості” мають бути носіями культури власного народу. Набуття професійних знань через оволодіння художньою естетикою костюма на традиціях українського народного мистецтва, використання споконвічних елементів національної культури (орнаменти, колір, матеріали, оздоблення тощо) у проектуванні сучасних костюмних форм і є гуманітаризацією інженерної спеціалізації. Залучення студентів до художньої обробки матеріалів, до традицій декоративно-ужиткового мистецтва й використання їх в оформленні сучасних швейних виробів, наближає майбутніх фахівців професійної освіти до культурних витоків українського народу. Наближення до народного мистецтва піднімає завісу минулого і вводить у світ, що дає наснагу і натхнення до творчості, кличе до чогось нового. Вони мандрують по стежині, що веде до краси, а ще намагання пізнати Світ. Усі безкінечні віки нашої традиції закодовані у витворах народних майстрів, які нарівні інтуїції відчують форму, композицію, колір, ритм тощо. Споконвічні традиції проявлені у вишиваних й тканих, мальованих орнаментах, ритмічній побудові їх композицій, сполученні кольорів, що впізнаємо і любимо, надихаємося ними і продовжуємо вже у сучасних формах.

Змістове наповнення професійно орієнтованих дисциплін містить певний потенціал для формування їхніх ціннісних орієнтирів (які, нажаль, у більшості молоді є zdeформованими, можливо й не по їхній вині, а в силу тих факторів, що принесли тривіальні, бездуховні, чужі нашій культурі ідеали), який необхідно використовувати з метою виховання молоді-патріотів. Світовий досвід свідчить, що необхідною передумовою інтелектуального

прогресу нації є її національна ідентифікація, яка неможлива без урахування і використання історико-культурної спадщини. Непересічність і космічний універсалізм етнонаціонального ставлення до світу, це „точка опори” для відродження українського пластичного мистецтва і пов’язаного з ним виробництва [16].

Сьогодні відбувається активне інтегрування сучасних напрямів в мистецтві і дизайні у комплексну структуру навчання, освоєння нових технологій в процесі здобуття професії, тим самим підкреслюючи їх необхідність (як мистецтва і як науки). Дизайн виконує одразу декілька функцій: образотворчу, гедоністичну, комунікативну, виховну, пізнавальну, естетичну. Він синтезує саме ті знання, які є невід’ємною складовою загальної культури людини. Дизайн, в якому використовуються традиційні для культури певного народу елементи, прийнято називати етнодизайном.

Сучасний дизайн – продукт нового етапу розвитку цивілізації, причина і наслідок індустрії і комерції разом узятих. Традиції народного мистецтва вибудовані еволюцією, історією, культурою, способом життя людей багатьох поколінь. Традиційні вжиткові речі оптимальні й досконалі, функціональні і красиві, оскільки вони завершили свій розвиток і лише повторюються, відтворюються за ремісничими канонами [6].

Етнодизайн та етнічні мотиви, у системі освіти, на нашу думку, виступає як засіб естетичного розвитку особистості і водночас громадянського і патріотичного виховання. Слід зауважити, що кожна нація має свої естетичні і культурні особливості, які повинні враховуватися у суспільних проектах різного плану, у тому числі й освітніх. Не стабільний стан, в якому знаходиться сьогодні не тільки наше суспільство, робить особливо значущим вирішення проблем наступності та передачі накопиченого традиційного культурного досвіду саме через систему освіти.

Саме з метою покращення освітнього процесу майбутніх майстрів виробничого навчання швейної галузі і було поставлено завдання підняти рівень їх зацікавленості етно минулим своєї історичної культури оздоблення швейних виробів. Для вирішення поставленої задачі було обрано провести експериментальне дослідження із впровадженням методичної розробки на основі спецдисципліни «Моделювання швейних виробів».

Як правило, ціль експерименту складається в понятті ефективності спеціально організованого педагогічного впливу на розвиток у здобувачів освіти якостей, здібностей, вмінь та навичок, необхідних у майбутній професійній діяльності.

Дане експериментальне дослідження було проведено з метою перевірки ефективності використання теоретично-практичних рекомендацій в освітньому процесі для підвищення зацікавленості етнічними мотивами Сівверщини на прикладі вивчення спецдисципліни «Моделювання швейних виробів», а саме виконання самостійної роботи до неї.

Базою для проведення магістерського експерименту було обрано Глухівського НПУ ім. О. Довженка». Групу здобувачів освіти, які навчаються за спеціальністю – 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) і отримують кваліфікацію педагог професійного навчання.

Проаналізувавши пояснювальну записку до програми із зазначеного предмету (Додаток А) нами було виділено теми, які на нашу думку підходили для впровадження нашої розробки.

Для вивчення ситуації з питань обізнаності, вмінь і навиків виконання швейних виробів у стилі етнодизайн, а також можливостей застосовувати даний метод навчання на заняттях по виготовленню швейних виробів, було проведено анкетування здобувачів професійної освіти I і II курсу Пр(К) групи денної форми навчання в кількості 23 здобувача освіти бакалаврського

рівня. Дане магістерське дослідження було обмежене в часі, тому нами було прийняте рішення скористатися таким способом проведення експериментальної частини нашого дослідження.

Констатувальний етап експерименту нами було проведено у 1-му семестрі 2023 року, у яких спецдисципліна «Моделювання швейних виробів» буде вивчатися у 1-му семестрі 2024 року, а опитування було проведено у 3-му семестрі, так як, ми обмежені у часі і маємо недостатню кількість студентів для розподілу на контрольну і експериментальну групи, було прийнято рішення скористатися тільки контрольною групою. Впровадження у освітній процес методичної розробки і проведення формувального і контрольного етапу експерименту було заплановано на 1-ий семестр 2024 року. Так-як здобувачі освіти навчаються за однією робочою програмою нам вдалося отримати результати експерименту.

Відповідальність за підготовку до майбутньої трудової діяльності покладається на професійну підготовку, яку здобувачі професійної освіти отримують на заняттях із спецдисципліни, нами розглядався предмет «Моделювання швейних виробів». Основне призначення дисципліни визначається необхідністю забезпечити здобувачів професійної освіти спеціальними знаннями, вміннями та навичкам по оздобленню швейних виробів різними техніками.

Метою викладання навчальної дисципліни «Моделювання швейних виробів» є сприяти становленню професійної майстерності; сформувати уміння і навички з традиційного та креативного моделювання, а також забезпечення у сукупності з іншими дисциплінами професійно-педагогічної підготовки кваліфікованих робітників. Програма навчальної дисципліни складається зі змістовних модулів.

Завданнями дисципліни є забезпечення свідомого застосування знань на практиці, допомога у подоланні труднощів під час навчання, формування

знань про основні види художньої обробки матеріалів і способах їх застосування при виготовленні швейних виробів.

Всі підприємства швейної галузі потребують кваліфікованих робітників, які б володіли не тільки теоретичними знаннями, а й розумілися на їх практичному виконанні. Саме тому все частіше заклади освіти, які готують здобувачів швейної галузі намагаються не відставати від тенденцій в моді і сучасних технологіях.

Проаналізувавши освітній процес, що охоплює сукупність необхідних загальних та професійних компетентностей і виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння та уміння здобувачів професійної освіти ми встановили, що студентам необхідні не тільки знання і вміння класичного характеру, а й адаптація їх до сучасних вимог і тенденцій при виготовленні швейних виробів.

Виходячи з цього перед нами постає актуальна проблема, що полягає в розробці належного методичного забезпечення до виконання швейних виробів з використанням етнічних мотивів на прикладі Сіверщини.

До основних проблем, які не сприяють ефективному процесу навчання майбутніх педагогів професійного навчання швейного профілю, ми відносимо недосконалу навчально-методичну систему підготовки, відсутність у більшості навчальних закладів професійно орієнтованого програмного забезпечення і навчально-методичної літератури для розвитку знань щодо використання етнічних мотивів наших пращурів.

Актуальність даного дослідження визначається існуючою потребою у розумінні, вмінні і у здатності застосовувати етнічних мотивів у своїх прецедентах і у майбутньому на виробництві, до швидкої адаптації в умовах оновлення технологій та організації виробництва.

Проведення анкетування дозволило виявити рівень обізнаності майбутніх педагогів професійного навчання з особливостями виготовлення швейних

виробів з використанням етнічних мотивів на спецдисциплінах, знання і вміння виконувати різновиди проєктів. (Додаток Г)

Запитання даного опитувальника дає нам можливість з'ясувати стан обізнаності майбутніх педагогів професійного навчання до виконання елементів моделювання швейних виробів у стилі етнодизайн, що дозволить виділити можливості для подальшої методичної розробки з метою покращення освітнього процесу здобувачів професійної освіти. Всі запитання носили різносторонній характер, що допомогла нам отримати як найповнішу картину у прогалинах студентів із зазначеної тематики.

На запитання «*Чи знаєте Ви що таке етно-стиль?*». Із двадцяти одного респондента правильну відповідь дало лише – 7 студентів, на половину вірну відповідь – 7 студентів, і не правильно відповіли – 3 студенти, і взагалі не знали – 4 студенти. На рис. 1.1 можна розглянути співвідношення відповідей у відсотках.

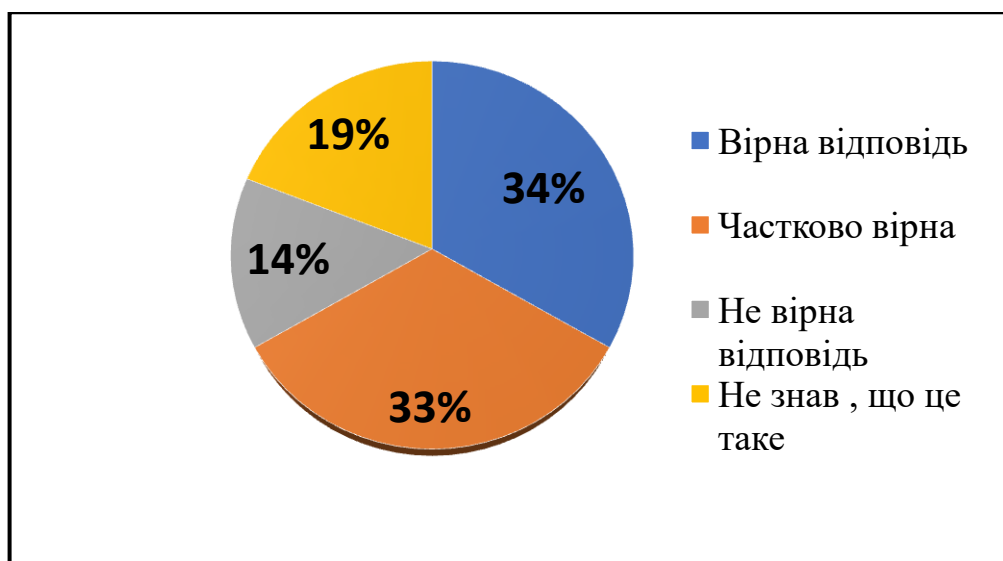

Рис 1.1. «*Чи знаєте Ви що таке етно-стиль?*»

На запитання «*Чи доводилось Вам під час навчання виконувати художньо-індивідуальні проєкти з використанням етнічних мотивів?*». Були отримані відповіді і подано на рис. 1.2.

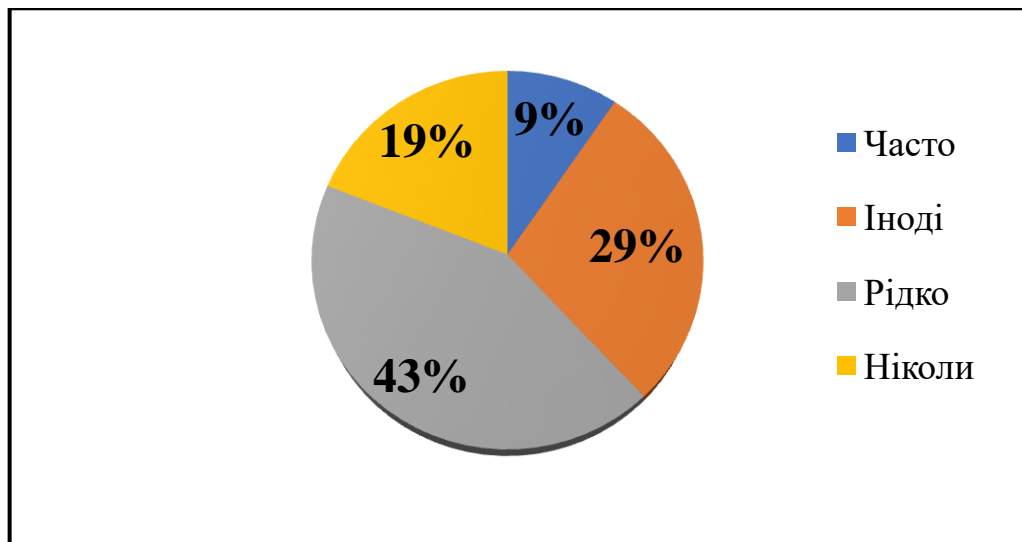

Рис 1.2. «Чи виконувати художньо-індивідуальні проекти з використанням етнічних мотивів?»

Запитання анкети *«Як Ви вважаєте, чи потрібні проекти у етнічному стилі для розвитку творчості здобувачів під час вивчення спецдисциплін?»* відповідь нас здивувала, всі респонденти відповіли – потрібна.

На запитання анкети *«Якщо Вам доводилось виконувати вироби у етнічному стилі, опишіть над чим Ви працювали.»* Відповіді були різні але головна спільна риса була у виконанні оздоблення швейних виробів технікою вишивання, на виробах які самі шили. Деякі студенти дали відповідь, що вони допомагали своїй мамі і бабусі вишивати різні швейні вироби, де вони і познайомилися із різними орнаментами етно стилю, які зацікавили їх і вони мають бажання більше дізнатися про різновиди старовинних технік вишивання і орнаменти наших прадідів, що вони означають і для чого, і де їх правильно вишивали наші предки.

В опитувальнику було зазначене ще запитання, на яке нас дуже цікавила відповідь: *«Як Ви вважаєте вишивка на одязі виконана різними техніками завжди є проявом етно-стилю?»*. Відповіді подано на рис 1.3.

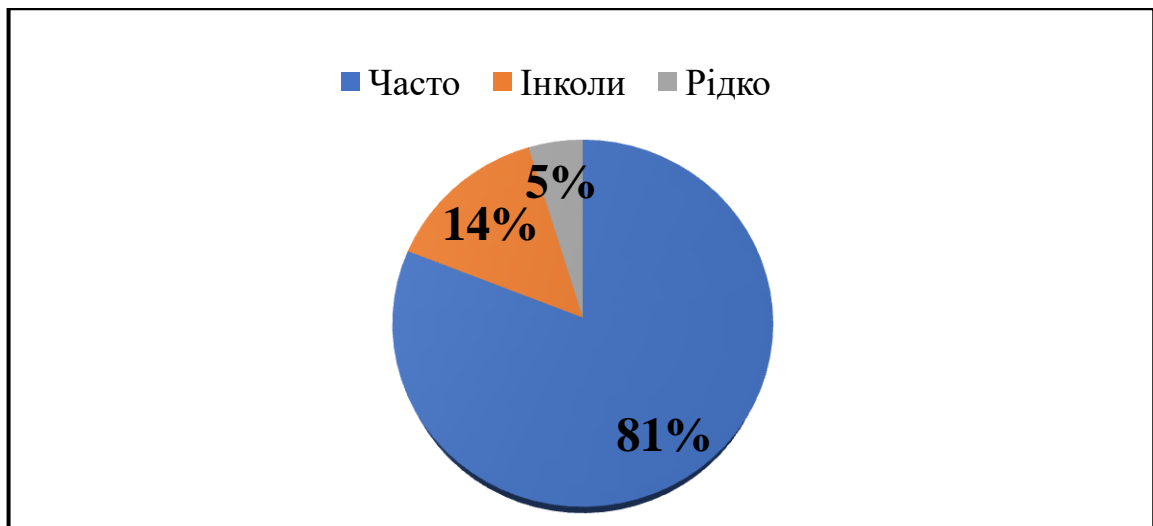

Рис 1.3. «Як Ви вважаєте вишивка на одязі виконана різними техніками завжди є проявом етно-стилю?».

Під час обробки анкетних даних стало зрозумілим, що здобувачі не чітко володіють інформацією про дизайн, етнодизайн, техніки, що відносяться до стилю етнодизайн і не всі знають, як і для чого його можна застосувати у практиці. Таким чином нами було зроблені висновки, що теоретичні і практичні можливості спецдисципліни, яку нами було обрано для нашого магістерського дослідження «Моделювання швейних виробів» дає можливість втілення у освітній процес нашої теоретично-практичної розробки.

Висновки до першого розділу.

Теоретичний аналіз філософської, культурологічної, психологічної, педагогічної, мистецтвознавчої літератури та положень освітніх концепцій показав, що пріоритетними в національній освіті є: формування творчої, компетентної особистості, вихованої на культурних традиціях. Водночас, зазначимо, що проблема професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання швейного профілю на засадах етнічних мотивів Сіверщини не дістала системного висвітлення в педагогічній теорії. Виявлено недостатнє врахування етнодизайнерських компонентів у змісті

професійної підготовки фахівців швейного профілю. Результати дослідження засвідчили низький рівень інтересу здобувачів професійної освіти швейного профілю до національної культури. Такий стан зумовлений відсутністю навчально-методичного забезпечення з теоретичним наповненням компонентів етно-стилю у змісті спецдисциплін, які сприяли б формуванню у здобувачів етнодизайнерської компетентності, художньо-проектної культури, національної естетики й самосвідомості; має місце у збільшенні матеріалу з українських народних технік і кількості годин на вивчення спецдисциплін, що забезпечують оволодіння знаннями з основ дизайну, проектування швейних виробів, художньої обробки матеріалів.

Етно-стиль ґрунтується на традиціях народного мистецтва і сучасних технологіях дизайну, інтегрує художню і технічну, інженерну і гуманітарну складові в етнодизайнерській діяльності. Як творчий метод етнічні мотиви виступають необхідною складовою у професійній підготовці фахівців швейного профілю. Етно-стиль - це творча, інноваційна діяльність. Її результатом є художній проект, в процесі реалізації якого переосмислюються елементи етнічної культури й продукуються вже в новій стилізованій формі сучасних швейних виробів, що мають практичну і художню цінність. Водночас вони передають образність національної культури.

Підсумовуючи зазначене, можна зробити висновок, що художньо-естетичне спрямування спецдисциплін, зокрема дизайну (етнодизайну) в освітній практиці навчальних закладів швейного профілю набуло нагальної необхідності. Однак це проблема не лише майбутніх педагогів професійного навчання і професійно-технічної освіти швейного профілю, це проблема вітчизняної галузі швейного виробництва і суспільства в цілому. Сьогодні вона потребує більш широкого теоретичного осмислення і невідкладного практичного запровадження в освітній процес професійної підготовки фахівців швейного виробництва. Професійне навчання, яке здійснюється з урахуванням основ дизайну з використанням елементів національної культури, має на меті підготовку педагога професійної освіти нового

покоління, що й визначатиме його готовність до втілення інноваційних ідей в сучасній професійно-технічній освіті. Через компетентнісний рівень і професійні якості особистості педагога сучасної професійної освіти й формуватимуться художньо-естетична й загальна культура майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю. На наше переконання такий підхід має стати складовою процесу професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, як інтегрованого компонента професійно-технічного навчання, що створює реальні можливості якісно нового, цілком сучасного рівня підготовки здобувачів професійної освіти.

РОЗДІЛ 2. ОБГРУНТУВАННЯ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ВПРОВАДЖЕННЯ ЕТНІЧНИХ МОТИВІВ СІВЕРЩИНИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МОДЕЛЮВАННЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ»

2.1. Розробка методики навчання з використання етнічних мотивів Сіверщини, для формування фахових компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання на прикладі дисципліни: «Моделювання швейних виробів».

Сучасне швейне виробництво потребує фахівців високої кваліфікації та широкого профілю, професійно мобільних, здатних до швидкої адаптації в сучасних умовах розвитку швейного виробництва, Між тим, реально досягнутий у наш час, рівень підготовки здобувачів професійної освіти не повною мірою відповідає сучасним вимогам, а однією з головних причин відставання у цій галузі є підготовка фахівців до застосування етнічних мотивів у галузі швейного виробництва. Відповідальність за підготовку майбутніх педагогів професійного навчання до праці та орієнтування її на майбутню трудову діяльність лягає на їх професійну підготовку. Посилення вимог до професійної підготовки фахівців зумовлено необхідністю її наближення до міжнародних стандартів якості, скорочення обсягів некваліфікованої праці у процесі виготовлення одягу, постійним зростанням конкуренції на ринку праці [7].

Актуальність та доцільність дослідження у підготовці майбутніх педагогів професійного навчання до застосування особливостей моделювання швейних виробів у етно-стилі зумовлені необхідністю подолання суперечностей які існують між потребою суспільства та закладів освіти у високоякісних фахівцях, та недостатністю розробок і обґрунтування

теоретико-методичних засад моделі і технології навчально-виховного процесу з визначеної тематики; необхідністю вирішувати майбутнім фахівцям складні професійні задачі і виконання етно-проектів.

У сучасній психолого-педагогічній літературі існує кілька підходів до визначення сутності професійної підготовки. Представники педагогічної науки вбачають сутність такої підготовки у набутті людиною професійної освіти, що є результатом засвоєння інтелектуальних знань, умінь та формування необхідних особистісних професійних якостей.

Аналіз наукових досліджень дає нам підставу вважати доцільним проведення методичної розробки для використання її у підготовці педагогів професійного навчання до використання різновидів моделювання у виготовленні швейних виробів етно-стилем. Саме з цією метою нами і було проведено аналіз навчальних планів і робочих програм Глухівського НПУ ім. О. Довженка за спеціальністю 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), групи здобувачі освіти, які навчаються за спеціальністю – 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) і отримують кваліфікацію педагог професійного навчання. Адже саме дана спеціальність нам була потрібна для проведення нашого магістерського дослідження. Під час аналізу робочих планів виокремили дисципліну, яка на перший погляд більш за все підходила для проведення нашого магістерського дослідження, а саме спецдисципліна «Моделювання швейних виробів». Пояснювальна записка даної дисципліни дає можливість проаналізувати її вміст. Метою дисципліни "моделювання швейних виробів" є ознайомлення студентів і їх навчання моделюванню та художньому оформленню одягу: поняття стилю и моди, історія моделювання і принципи художнього оформлення одягу, теоретичні основи композиції і моделювання костюма, елементи, засоби і закономірності композиції, принципи формування одягу, етапи творчого процесу, методи і специфіка художнього

проектування костюму як об'єкта дизайну, використання творчих джерел при моделюванні, а також сучасні тенденції і напрямлення у моделюванні.

Головне завдання курсу МШВ як наукової дисципліни полягає у вивченні сучасних теоретичних основ художнього проектування одягу, матеріалів з історії костюма, стилів і моди; принципів моделювання і художнього оформлення основних видів одягу; питань моделювання костюма як об'єкта дизайну.

Зміст "Моделювання швейних виробів" передбачає вільне орієнтування у моделюванні і сучасному художньому оформленні одягу; теоретичних основах композиції і моделюванні костюма, елементах, засобах і закономірностях композиції, принципах формування одягу, етапах творчого процесу, методах і специфіці художнього проектування костюма як об'єкта дизайну, використанні творчих джерел при моделюванні, а також сучасних тенденціях і напрямленнях у моделюванні.

Предметом дисципліни є найважливіша частина процесу проектування одягу - моделювання швейних виробів, яка складається з двох етапів: технічного і художнього моделювання одягу.

На засвоєння моделювання швейних виробів відводиться два з половиною кредити у межах яких інформація дозується для проведення спланованих форм навчальної роботи: лекційних, лабораторних занять, індивідуальної і самостійної роботою студентів, підсумкового контролю. Обсяг навчальних знань визначається кількістю навчальних годин для їх розв'язання і є посильним для студентів.

Після опанування дисципліни МШВ студент повинен знати:

- історію розвитку моди і її вплив на моделювання сучасного одягу;
- конструктивні елементи одягу за допомогою яких відбувається розробка фасонів різних моделей;
- методика переміщення виточок, проектування складок, підрізів, драпувань, моделювання рукавів, комірів та поясних виробів;

- закони і принципи проектування моделей одягу, елементи композиції: силует, лінії, пропорції, ритм, колір, тканина, вид оздоблення, зорові ілюзії в одязі;

- закони і правила побудови композиції в одязі: підпорядкованість елементів композиції та композиційних засобів, призначених для одягу; наявність композиційного центру; пропорційність і співрозмірність усіх частин і компонентів між собою та статурою людини, цілісність композиції;

- правила і прийоми виконання технічного та художнього моделювання одягу;

- джерела творчості: історичні і народні костюми, журнали мод, твори мистецтва та інше.

Після опанування дисципліни студент повинен вміти:

- використовувати конструктивні елементи одягу для розробки фасонів різних моделей;

- здійснювати технічне переміщення виточок, проектування складок, підрізів, драпувань, моделювання рукавів, комірів та поясних виробів;

- застосувати закони і принципи проектування моделей одягу, елементи композиції: силует, лінії, пропорції, ритм, колір, тканина, вид оздоблення, зорові ілюзії в одязі;

- вживати закони і правила побудови композиції в одязі: підпорядкованість елементів композиції й композиційних засобів, призначених для одягу; наявність композиційного центру; пропорційність і співрозмірність усіх частин і компонентів між собою та статурою людини; цілісність композиції;

- застосувати правила і прийоми виконання технічного та художнього моделювання одягу;

- використовувати джерела творчості: історичні і народні костюми, журнали мод, твори мистецтва та інше з метою моделювання та художнього оформлення одягу.

Основні поняття стилю і моди, терміни технічного і художнього моделювання; теоретичні основи композиції і моделювання костюму, елементи, засоби і закономірності композиції, принципи формування одягу, етапи творчого процесу, методи специфіка художнього проектування костюма, використання творчих джерел при моделюванні, сучасні тенденції і напрямлення у моделюванні.

У сучасному освітньому процесі як доповнення до предметів навчання чільне місце посідають методичні рекомендації з друкованою основою, до визначення яких у педагогіці існують різні підходи. Одні автори визначають їх як засоби, що сприяють реалізації цілісної системи навчання; як набір завдань для організації самостійної роботи, складений чітко відповідно до чинних робочих програм; як дидактичний комплект для виконання самостійної роботи студентами, як на практичних заняттях, так і в процесі підготовки до них.

Інші науковці називають їх особливими методичними рекомендаціями, у яких розміщені вправи або завдання для кожного практичного заняття і чітко передбачений хід вивчення того чи іншого матеріалу, або конспектами підручників чи підручниками в конспектах.

Методичні рекомендації міцно увійшли у систему підготовки здобувачів професійної освіти та розглядаються для багатьох предметів, як обов'язкова складова навчально-методичного комплексу.

Як варіант це може бути робочий зошити, що забезпечують реалізацію індивідуального й особистісно-орієнтованого підходів до навчання здобувачів професійної освіти, сприяють формуванню й удосконаленню навчально-пізнавальних і загально-інтелектуальних умінь; створюють умови для самоконтролю, самоаналізу й самокорекції знань; зумовлюють підвищення якості студентських знань, пізнавальної активності та інтересу. Підводячи підсумок вище сказаного нами було обрано тематику для нашої методичної розробки – «Технологія виготовлення і оздоблення

традиційного українського жіночого вбрання» Методичні рекомендації до проєкту з дисципліни «Моделювання швейних виробів». для здобувачів бакалаврського рівня освіти за спеціальністю 015.36 – Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості).

Завдання в методичних рекомендаціях містять різні види вправ: від систематизації знань до розвитку різноманітних умінь та особистих якостей студента (самостійності, творчості, активності, індивідуальності).

Методичні рекомендації мають чітко поставлені завдання до виконання роботи, поради, як раціонально працювати з навчальним матеріалом, джерела інформації, алгоритм розв’язування навчальних завдань, зразки правильно виконаних вправ технік моделювання.

Таке засвоєння змісту навчання передбачає оволодіння не тільки знаннями, а й відповідними способами дій по виконанню моделювання швейних виробів в етно-стилі. Тому, в якості класифікаційного критерію, що лежить в основі системи вправ у методичній розробці, є види технік моделювання жіночої вишиванки українського спадку, який забезпечується під час виконання самостійних завдань вище зазначеної дисципліни.

Зміст і структура методичних рекомендацій відповідає освітньому процесу і містить: теоретичну частину; розважально-відпочивальні елементи; практичні завдання; опитувальник; етно схеми вишивок; сучасне поєднання історії і сьогодення у вишивці .

Зміст методичних рекомендацій до спецдисципліни «Моделювання швейних виробів»:

Титульна сторінка яка містить назву розробки та ПІБ автора

Зміст

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОБЕРІГ ЩАСЛИВОЇ ДОЛІ

1.1. Захисні функції вишиванки

1.2. Регіональні особливості оздоблення вишиванок

РОЗДІЛ 2. ТРАДИЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВАНКИ

2.1. Конструкція вишиванки за народними традиціями

2.2. Дослідження традицій та технологій виготовлення вишиванки на Сіверщині.

РОЗДІЛ 3. ПРИКЛАД ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ З

ТЕМИ

«УКРАЇНСЬКА НАРОДНА СОРОЧКА»

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

В кожному розділі є теорія, перевірка та закріплення знань, умінь та навичок. Завдань є творчими для розвитку уяви та застосування власної творчості, завдання сформульовані таким чином, щоб вони підходили до кожного із розділів, також є тести або питання які потрібно також виконати. Тренувальні вправи по виконанню техніки моделювання необхідно виконувати окремо і оформлювати їх у папку. Також однією із важливих частин є схеми старовинних вишивок, які актуальні і популярні і у даний час. Вони відображають орнаментальну естетику узорів, які притаманні були Сіверщині.

Дана розробка методичних рекомендацій була виконана для самостійної роботи майбутніх педагогів професійного навчання. Ми поєднали Історію Українського народного одягу, етнічну сторону технік оздоблення швейних виробів, моду сучасного світу у поєднанні з минулим.

Структура написання методичних рекомендацій для самостійної роботи здобувачів відповідає меті застосування особливостей моделювання швейних виробів у етно-стилі.

2.2. Реалізація методики використання етнічних мотивів Сіверщини, для формування фахових компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання.

На сучасному етапі суспільного розвитку країни відбувається поступове і невпинне відродження національної культури, що, у свою чергу, передбачає утвердження в освітньому процесі етнічних цінностей вітчизняного мистецтва. Саме етнічні мотиви в сучасних умовах набуває особливого націокультурного значення, адже покликаний розвинути національно-культурні надбання в новому декорі, формі, матеріалі й функціональному призначення виробів. Тому проблема вивчення етнодизайну має стати пріоритетною в змісті підготовки майбутніх фахівців професійної освіти.

Однак, на відміну від декоративно-ужиткового мистецтва, що має обмежене, іноді суто індивідуальне призначення, етно-стилю є однією з форм масової комунікації в конкретному суспільстві, бо забезпечує взаємозв'язок національного виробництва та споживання через торгівлю, регулює взаємодію попиту й пропозиції, активний пріоритет масового споживача. [24]. Хоча, на нашу думку, зміст поняття етно-стилю абсолютно тотожний народному декоративно-ужитковому мистецтву, а словосполучення «етнічний дизайн» останнім часом звучить лише для позначення різних, іноді дуже несхожих явищ в різних галузях художньої предметної творчості.

У формуванні мистецько-етнічної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання особливе значення має педагогічний принцип забезпечення зв'язку теорії з практикою. І якщо в педагогіці теоретичний напрям підготовки методично досить усталений та вивірений, то в методиці практичного спрямування існує чимало труднощів, пов'язаних з індивідуальними особливостями творчої діяльності студентів і керівництва їхньою практичною діяльністю. Тому у вивченні етнічних мотивів

провідними вважаємо метод історичної реконструкції, який полягає в «максимально повному відтворенні автентичних технологій і матеріалів з метою глибокою вивчення й освоєння певного художньо-технологічного процесу або специфічного об'єкту творчості» [28]. Завдяки цьому методу можна успішно виконувати завдання на експериментальне відтворення процесів обробки вихідного матеріалу, етапів виготовлення та декорування предмету етнічного мистецтва. Використовуючи автентичну сировину, матеріали й специфічний інструмент, студент має змогу глибше зрозуміти й оцінити властивості, потенційні можливості й вивчити природу тих чи інших художніх матеріалів.

Іншим важливим методом є метод технологічної реконструкції художніх процесів. За роботою з джерелами інформації цей метод ототожнюється з репродуктивними і пошуковими навчальними методами; за рівнем наочності й доступності він схожий на демонстраційний метод; за типом пізнавальної діяльності – це евристичний й водночас дослідницький метод. При цьому особливою цінністю цього методу стосовно професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання є те, що наслідком його використання завжди стає художній, творчо перетворений виріб. Але всього цього не може бути без з'єднуючої ланки – дизайн.

Дизайн є нормою в суспільстві сучасних промислових і інтерактивних технологій. Саме дизайн є першоосновою у виробництві швейних виробів, до яких виявляє утилітарні, ергономічні, художньо-естетичні вимоги споживач. Дизайн об'єднує, як технічну, так і художню сторони, одна не виключає іншу. Дизайн, як і інженерна діяльність, спрямовується на творення матеріальної культури, водночас з урахуванням художньо-естетичної її складової. Він об'єднує художньо-предметну творчість і науково обґрунтовану професійну практику в галузі промислового виробництва.

Творчість багатьох митців сучасного декоративно-вжиткового мистецтва, народних майстрів, дизайнерів підтверджує думку, що традиція не є догмою, вона не заперечує розвиток, а стимулює потребу в новаторстві, що супроводжує традиційне мистецтво народу і свідчить про його постійне оновлення, збагачення і поглиблення [1].

Традиція глибоко змістовна, тому що увібрала досвід народу і ті органічні етнічні риси, що відбираються, зберігаються і розвиваються поколіннями, як кращі, типові, архітипові і здатні по-новому розкритись в сучасності. Прикладом цьому є творчість художника-модельєра В'ячеслава Зайцева, який у 80-ті роки ХХ ст. став знаним на весь світ завдяки унікальним моделям, розробленим на традиціях народного костюма і водночас були сучасними.

До скарбниці етнічних джерел продовжують звертатися дизайнери всього світу і на початку ХХІ ст. Етнічний стиль присутній у творчості сучасних українських дизайнерів Роксолани Богуцької, Вікторії Гресь, Олесі Грей, Ірини Караван, Оксани Караванської, Лілії Пустовіт, які творять сучасну національну і світову моду.

Етно-стиль складається з цілого ряду стійких прийомів і форм, характерних тільки для нього. Повторення в сучасних формах автентичності стилю (прийомів декорування, крою, технології виготовлення) неможливе і не має сенсу в силу постійних соціальних, технологічних, модних змін. Кожний стиль існує у своєму часі [14].

Етно-дизайн у сучасних умовах виступає інноваційним напрямом розвитку культурної спадщини, будучи “надійним тилом, базою і основою для формування культури майбутнього, зазначає І. Н. Савельєва [25].

У системі професійної підготовки швейного профілю етно-дизайн постає у вигляді інноваційних зрушень, що формують у майбутнього фахівця художньо-естетичну культуру і національну ціннісну основу освіти.

Сучасна професійна підготовка фахівців швейного профілю, творчі якості яких необхідно формувати саме в процесі навчально-виховної діяльності на засадах етно-дизайну, розвиває творчий потенціал кожного студента, під час оволодіння технологіями швейного виробництва в поєднанні з освоєнням багатовікових традицій народного мистецтва і використання їх елементів в дизайні сучасних швейних виробів. Професійна освіта на засадах етно-дизайну підвищує загальну культуру особистості майбутнього фахівця, його професійний, художньо-естетичний, проектний і дослідницький рівень культури, як фахівця і, як громадянина, вихованого на культурних традиціях народу, що є запорукою культурного поступу суспільства [14].

Враховуючи все вище сказане для впровадження нашої розробленої методики для покращення підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у стилі етно-дизайн було обрано відповідний до окресленої нами проблематики метод навчання, який дозволить повноцінно донести до студентів наш теоретично-практичний матеріал.

У сучасній дидактиці відомо багато науковців, які займалися класифікацією методів навчання: І. Лернер, М. Скаткін, М. Данилов, Б. Єсіпов, С. Петровський, В. Паламарчук, В. Паламарчук, М. Махмутов, А. Алексюк, Г. Ващенко, Ю. Бабанський, І. Харламов та інші.

Найпоширеніші в педагогіці такі класифікації методів навчання:

- за джерелом передачі та сприймання навчальної інформації – словесні, наочні, практичні;
- за характером пізнавальної діяльності учнів – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький;

– залежно від основної дидактичної мети і завдань – методи оволодіння новими знаннями, формування вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок ;

– методи усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок.

Класифікація з точки зору цілісного підходу до діяльності у процесі навчання – методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація учіння, контролю, самоконтролю, взаємоконтролю і корекції, самокорекції, взаємокорекції в навчанні [19].

Одними із основних методів, які було застосовано в нашій методичній розробці був метод наочності:

Під наочними розуміються такі методи навчання, при яких засвоєння матеріалу відбувається за допомогою наочних посібників і технічних засобів в нашому випадку «Технологія виготовлення і оздоблення традиційного українського жіночого вбрання» Методичні рекомендації до проєкту з дисципліни «Моделювання швейних виробів». для здобувачів бакалаврського рівня освіти за спеціальністю 015.36 – Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості). Вони використовуються у взаємозв'язку із словесними і практичними методами навчання.

Наочні методи навчання умовно можна розділити на дві групи: метод ілюстрацій і метод демонстрацій.

Метод ілюстрацій полягає в показі ілюстративних посібників: плакатів, таблиць, картин, карт, малюнків на дошці і ін.

Метод демонстрацій полягає в демонстрації вправ, дій, технік, прийомів, правил, особливостей постави рук і ін.

При використанні наочних методів ми дотримувалися таких вимог:

- 1) наочність відповідає віковим особливостям здобувачів освіти;
- 2) використовувати її слід в міру і показувати тільки у відповідний момент заняття;
- 3) спостереження треба організувати так, щоб усі здобувачі освіти могли добре бачити те що демонструє викладач;
- 4) необхідно чітко виділяти головне, істотне під час показу дій;
- 5) детально продумувати пояснення, які даються в ході демонстрації варто привертати самих здобувачів освіти до пошуків важливої інформації у всіх джерелах, які доступні [17].

Практичні методи навчання ґрунтуються на практичній діяльності здобувачів освіти, формують практичні вміння і навички. До практичних методів належать вправи, лабораторні і практичні роботи.

Під вправами розуміють повторне (багаторазове) виконання розумової або практичної дії з метою оволодіння нею або підвищення її якості. Вправи застосовуються при вивченні всіх предметів і на різноманітних етапах навчального процесу. Характер і методика вправ залежить від особливостей навчального предмета.

За ступенем самостійності здобувачів освіти при виконанні вправ виділяють:

- а) вправи з відтворення відомого матеріалу з метою його закріплення репродуктивних вправи;
- б) вправи із застосування знань у нових умовах – тренувальні вправи.

За характером вправи поділяються на усні, письмові, графічні і навчально-трудові.

Усні вправи сприяють розвитку логічного мислення, пам'яті, мовлення і уваги здобувачів освіти. Вони відрізняються динамічністю, не вимагають витрат часу на здійснення записів.

Письмові вправи використовуються для закріплення знань і вироблення вмінь. Їх використання сприяє розвитку логічного мислення, культури письмового мовлення, самостійності в роботі. Письмові вправи можуть поєднуватися з усними і графічними.

До графічних вправ належать складання схем, креслень, графіків, технологічних карт, виготовлення альбомів, плакатів, стендів, виконання замальовок під час лабораторно-практичних робіт, екскурсій і т. д. Вони допомагають здобувачам освіти краще сприймати, осмислювати і запам'ятовувати навчальний матеріал, сприяють розвитку просторової уяви.

Навчально-трудова вправа – це практичні роботи, що мають виробничо-трудова спрямованість. Їх метою є застосування здобувачами освіти теоретичних знань у трудовій діяльності.

Лабораторні роботи – це проведення студентами за завданням викладача досліду з використанням приладів, інструментів і інших технічних пристроїв, тобто вивчення певних явищ з допомогою спеціального обладнання.

Практичні роботи проводяться після вивчення великих розділів, тем і мають узагальнюючий характер.

Розглянута класифікація методів навчання за джерелом знань має деякі недоліки, насамперед не відображає характеру пізнавальної діяльності студентів у навчанні. Однак саме ця класифікація користується найбільшою популярністю у освітян [30].

Методи навчання не тільки спрямовані на передачу та сприймання знань, умінь і навичок, а й мають значно ширший діапазон дій, який виражається у функціях навчального процесу: освітній, виховній, розвивальній.

Виконана розробка магістерського дослідження «Технологія виготовлення і оздоблення традиційного українського жіночого вбрання»

Методичні рекомендації до проєкту з дисципліни «Моделювання швейних виробів». для здобувачів бакалаврського рівня освіти за спеціальністю 015.36 – Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості).

Після аналізу пояснювальної записки (Додаток А), змісту лекційного матеріалу (Додаток Б), змісту лабораторно-практичних занять, було обрано теми, які повноцінно підходили нам для впровадження нашої розробки.

Теоретично-практичні рекомендації використовувались, як складова самостійної роботи виокремлених тем з вище зазначеної дисципліни.

Було обрано теми плечового виробу на прикладі сорочки і відображали елементи етно-стилю і теоретичне наповнення, підходило найбільше для впровадження нашої методичної частини. Лекційні заняття по даним темам ми не змінювали і не доповнювали, а на лабораторно-практичних заняттях ми в кінці за 15 хв. до кінця заняття давали пояснення для самостійної роботи студентам, що вони повинні вдома опрацювати самотужки. На початку кожного заняття по цим двом темам ми розповідали про основу етно-дизайн і запропонували здобувачам професійної освіти більш глибоко познайомитися з даним питанням, розібратися із сутністю і особливостями етно-технік оздоблення виробів. Здобувачі отримували завдання і їм давався термін на його виконання, а в назначений термін всі разом розбирали те, що в них вийшло і те що не до кінця вдалося, проводився аналіз кожної етно-техніки. На завершення підводилися підсумки і обговорювали, що їм сподобалось, що було важко, що б вони змінили, або доповнили і що було най цікавішим і запам'ятовуючим, що їх вразило і захопило сильніше за інше.

Використовувати нами розроблені методичні рекомендації можливо, як окремо так і в поєднанні з основним предметом з окресленого курсу. Розробка не являється окремим заняттям, а лише доповненням до обраних тем спецдисципліни, як вид самостійної роботи.

2.3. Експериментальна перевірка готовності майбутніх педагогів професійного навчання до формування фахових компетентностей з використанням етнічних мотивів Сіверщини.

Метою магістерського дослідження була перевірка ефективності розроблених методичних рекомендацій до самостійної роботи спецдисципліни: «Технологія виготовлення і оздоблення традиційного українського жіночого вбрання» Методичні рекомендації до проєкту з дисципліни «Моделювання швейних виробів». для здобувачів бакалаврського рівня освіти за спеціальністю 015.36 – Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості).

Перший етап (констатувальний) експерименту перша половина 2023 року для 1 і 2 курсу Пр(К) груп, мав на меті визначення початкового рівня знань і умінь майбутніх педагогів професійного навчання особливостей використання етнічних мотивів при виготовленні швейних виробів.

Для досягнення мети констатувального етапу експерименту визначено завдання до яких належать:

– здійснення аналізу філософської, психологічної, педагогічної літератури, досліджень з проблем початкового стану та проблеми підготовки майстрів виробничого навчання їх робочих планів та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу в цілому ;

– вивчити традиційну методику підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти;

– здійснено відбір діагностичних методик, що дозволяють з'ясувати початковий рівень даної готовності кожного студента.

Досягнення мети констатувального експерименту передбачалося шляхом проведення дослідження в умовах освітнього процесу з використанням розроблених діагностичних методик, що дасть змогу,

насамперед, охарактеризувати сучасний стан підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Констатувальний етап магістерського дослідження проводився в умовах педагогічного процесу на базі Глухівського НПУ ім. О. Довженка» у 2023 – 2024 навчальному році (III і IV семестр для груп Пр(К) скороченої форми навчання). Зважаючи на те, що термін написання магістерської роботи триває 1,5 роки, то повноцінний педагогічний експеримент провести було досить складно, але за результатами проведених досліджень можна зробити висновки про доступність навчання із застосуванням розробленої методики.

До експерименту було залучено 21 студент I і II курсу за професією: Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) Групи студентів використовували як експериментальну, і з метою виявлення потрібних компонентів експерименту проводили порівняння початкових знань на констатувальному етапі з результатами на контрольному етапі одних і тих же груп. В такому виді експерименту виникла потреба в наслідок недостатньої кількості студентів для експериментальної частини.

Для обґрунтування критеріїв, показників та рівнів підготовки здобувачів професійної освіти за професією: Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) визначався реальний стан здійснення, проблеми та перспективи, що є найважливішим завданням констатувального етапу експерименту.

Виявлення стану та традиційної методики підготовки майбутніх педагогів професійного навчання здійснювалось за такими компонентами та їх критеріями: мотиваційний, когнітивний, практичний та результативний.

У процесі дослідно-експериментальної роботи використовувалися такі методи:

– *теоретичні* – аналіз, узагальнення, систематизація, зіставлення, синтез, абстрагування, конкретизація, моделювання, вивчення передового педагогічного досвіду, рефлексія власної педагогічної діяльності;

– *емпіричні* – опитування учнів, бесіда, спостереження, тестування, експертне оцінювання;

– *математичні* – статистична обробка даних з метою кількісного і якісного аналізу результатів експерименту, їх перевірки й встановлення достовірності.

Перший етап (III семестр 2022-2023 н.р.) – *констатувальний* – вивчення філософської, психолого-педагогічної та методичної літератури з метою з'ясування сучасного стану підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання до застосування технологій оздоблення швейних виробів у стилі етнодизайн, збір і аналіз експериментальних даних.

Другий етап (IV семестр 2023-2024 н.р.) – *формульальний* – детальне вивчення змісту навчальної програми окресленого курсу, виокремлення тем, що більш підходять для складання програми магістерського експерименту, опрацювання лекційного матеріалу, лабораторних робіт з дисципліни «Моделювання швейних виробів», апробація розробленої методики навчання, проведення контрольних зрізів, статистична обробка й аналіз експериментальних даних, оформлення документації дослідження.

Експериментальна частина магістерського дослідження по удосконаленню підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі здійснювалась на основі перевірки компонентів та їх критеріїв за встановленими рівнями:

- 1) мотиваційний критерій;
- 2) когнітивний критерій;
- 3) практичний критерій;

4) результативний критерій.

Перевірка і оцінка рівнів підготовки майбутніх майстрів виробничого навчання до застосування технологій оздоблення швейних виробів у стилі етнодизайн здійснювалось за розробленими опитувальниками (Додаток Г), результати якого перевірялись за рівнями: високий, середній, низький. Результати опитування подано в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1. Вхідний рівень знань

Вхідний рівень знань	Високий		Середній		Низький	
	Абс.ч	%	Абс.ч	%	Абс.ч	%
Експериментальна група на констатувальному етапі магістерського експерименту	4	18,1	8	36,4	10	45,5
Експериментальна група на контрольному етапі магістерського експерименту	5	22,7	7	31,8	10	45,5

Визначений вхідний рівень знань з предмету: «Моделювання швейних виробів» показує низький рівень сформованості підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі.

Після проведення та обробки результатів констатувального експерименту наступним етапом нашого педагогічного дослідження був формувальний експеримент.

На формувальному етапі визначення рівнів сформованості ціннісного

критерію підготовки здобувачів професійної освіти до застосування технологій моделювання швейних виробів у стилі етнодизайн здійснювалось із застосуванням :

– методика Т. Ілліної «Мотивація навчання у виші» що являє собою опитувальник, який складає три шкали: «набуття знань» (допитливість, прагнення до набуття знань) – *пізнавальні мотиви*; «оволодіння професією» (прагнення оволодіти професійними знаннями та сформувати якості, необхідні для майбутньої професії) – *професійні мотиви*; «отримання диплома» (прагнення отримати диплом при формальному засвоєнні знань) – *утилітарні мотиви* (Додаток Ж);

– методика діагностики мотивації особистості до успіху (за Т. Елерсом) (Додаток З);

Результати проведеного нами дослідження мотивації учнів у виборі професії, які навчаються за професією: «закрійник», представлено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2. Результати дослідження мотивації учнів у виборі професії

Опитувані Шкала	Учні	
	ЕГ на початку експерименту	
	Абсолютне число	Число у відсотках
Пізнавальні мотиви	7	36,4
Професійні мотиви	6	36,4
Утилітарні мотиви	8	27,2
Всього	21	100

За результатами дослідження мотивації учнів у виборі за обраною

методикою можна стверджувати, що 72,8% опитаних студентів зробили правильний вибір, та 27,2% опитуваних очікують на диплом за умови формального засвоєння знань.

Оскільки основою освітнього процесу є внутрішня мотивація, що спонукає до поглиблення знань студентів, і є виявом мотиву досягнень успіху (внутрішня мотивація), тому, на нашу думку, необхідно визначити рівень внутрішньої мотивації, скориставшись методикою Т. Елерса «Мотивація до досягнення успіху».

Для спрощення обробки результатів дослідження нами об'єднано помірно високий і дуже високий рівні мотивації, у результаті чого ми отримали три рівні: від 1 до 10 балів – низький рівень мотивації до досягнення успіху, від 11 до 16 балів – середня мотивація до досягнення успіху; вище 17 балів – високий рівень мотивації до досягнення успіху.

Результати вимірювань показників мотиву досягнення успіху (внутрішні мотиви) опитуваних експерименту подано в таблиці 2.3.

Результати таблиці доводять, що високий рівень внутрішньої мотивації мають лише 9,1 % опитуваних, натомість 36,4 % опитаних мають середній рівень, а 54,5% притаманний низький рівень мотивації.

Таблиця 2.3. Результати дослідження рівнів сформованості у студентів мотиву до досягнення успіху (внутрішні мотиви).

Опитувані Рівні мотивації	Учні	
	ЕГ	
	Абсолютне число	Число у відсотках
Високий (вище 17 балів)	14	9,1
Середній (11 – 16 балів)	4	36,4

Низький (1 – 10 балів)	3	54,5
Всього	21	100

Проаналізувавши отримані данні опитувань можна зробити висновки, що студентам притаманний переважно високий і середній рівні внутрішньої мотивації.

Визначення рівня сформованості знаннєвого критерію здійснювалось нами за допомогою розробленого опитувальника (Додаток Г) .

Тестові завдання склалися з теоретичних питань розробленої нами методичних рекомендацій до спецдисципліни: «Моделювання швейних виробів» спрямованих на виявлення засвоєння й оперування учнями професійною термінологією, техніками та історичними аспектами зазначеної тематики методичної розробки. Опитувальник допоміг визначити рівень сформованих професійних знань майбутніх педагогів професійного навчання, які подані в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4. Результати діагностування підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі за рівнем сформованості знаннєвого критерію

Показники знаннєвого критерію	Рівні сформованості знаннєвого показника											
	Високий				Середній				Низький			
	Абс.ч		У %		Абс.ч		У %		Абс.ч		У %	
	ЕГ поч.	ЕГ кін.	КГ поч	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.

Загально-теоретичні	1	3	9,1	27,3	4	6	36,4	54,5	6	2	54,5	18,2
Середнє значення			9,1	27,3			36,4	54,5			54,5	18,2

З аналізу отриманих результатів можемо зазначити, що переважна більшість студентів має високий рівень показника – 54,5 %; знаходяться на низькому рівні сформованості знаннєвого критерію, в той самий час експериментальна група на кінець експерименту має значно менший показник – 18,2 %; середній рівень сформованості знаннєвого критерію в поч – 36,4% в кін– 54,5 %; високий рівень підготовки показала поч – 9,1%, в кін – 27,3%. результати подано на рисунку 2.1.

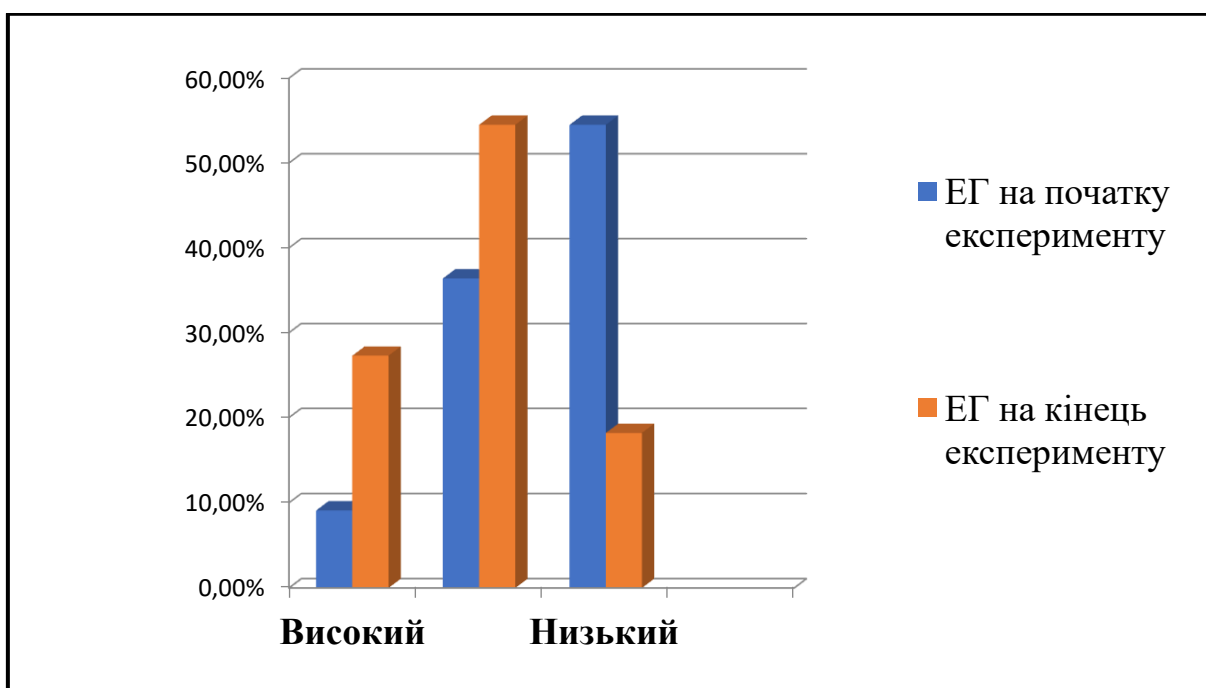

Рис. 2.1. Діаграма підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі за рівнем сформованості знаннєвого критерію.

Розроблене нами творче завдання допомогло визначити рівень

сформованості підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі, дані подані в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4. Результати діагностування рівня сформованості підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі, дані подані в таблиці за контрольним критерієм.

Показники діяльнісного критерію	Учні											
	Високий				Середній				Низький			
	Абс.ч		У %		Абс.ч		У %		Абс.ч		У %	
	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.	ЕГ поч.	ЕГ кін.
Вміння реалізовувати результати навчальної діяльності	3	4	27,3	36,4	5	6	45,4	54,5	3	1	27,3	9,1
Середнє значення			27,3	36,4			45,4	54,5			27,3	9,1

Рівні сформованості компонентів підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі на констатувальному та формуальному етапі експерименту представлено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5. Результати діагностування рівнів сформованості компонентів підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі на констатувальному та формуальному етапі експерименту

Етапи	Групи	Рівні готовності		
		Високий	Середній	Низький
На початку експерименту	Експериментальні	22,7	31,8	45,5
Наприкінці експерименту	Експериментальні	35,3	52,2	12,5

Порівняння рівнів компонентів підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі на констатувальному та формувальному етапі експерименту подано на рис. 2.2.

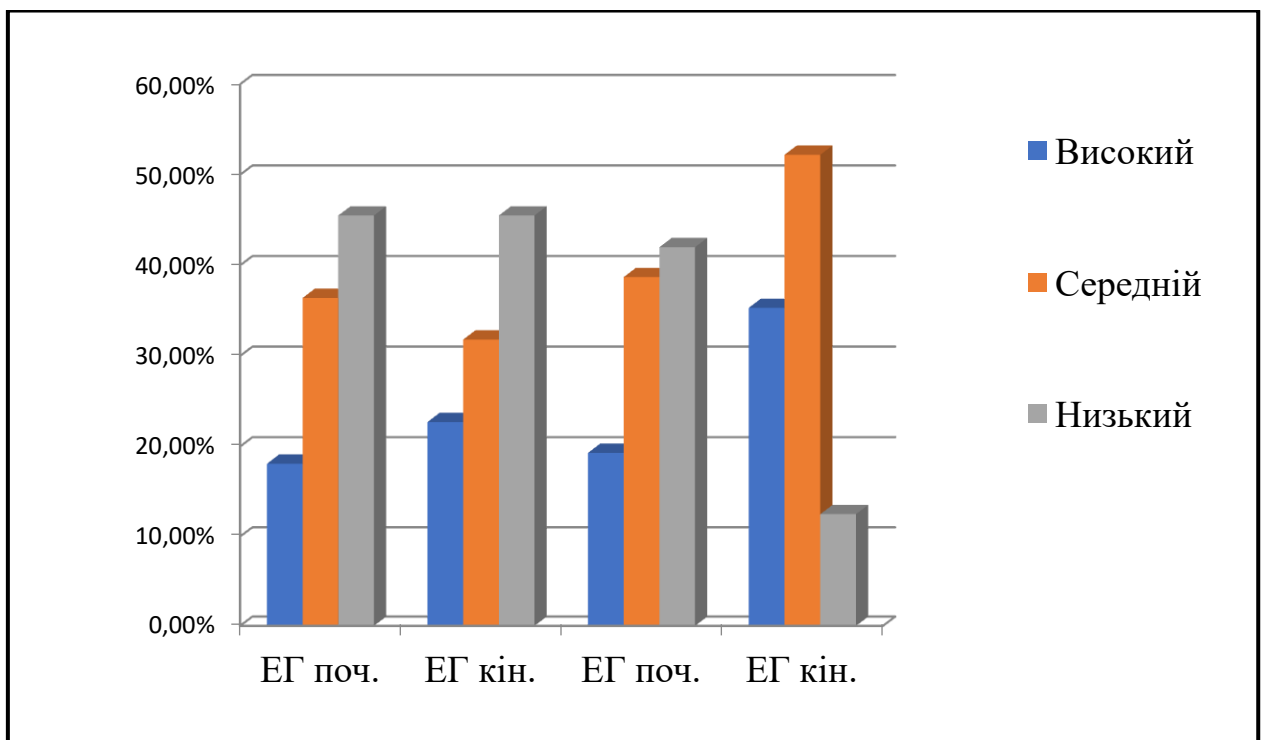

Рис. 2.2. Діаграма розподілу рівнів компонентів підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі на констатувальному та формувальному етапі експерименту.

Результати дослідно-експериментальної роботи засвідчили, що згідно зі встановленими рівнями і компонентами із зазначеного експериментального магістерського дослідження встановило на початку, які досягли високого рівня збільшилась від 22,7 % до 35,3%, Кількість студентів, які мають середній рівень готовності становить від 31,8 % до 52,2. Досить суттєво змінилися показники низького рівня від 45,5 % до 12,5 %.

Вірогідність результатів експериментальної роботи підтверджена критерієм Пірсона (χ^2).

Послідовність проведення розрахунків фактичного значення χ^2 – критерію подано в таблиці 2.6. (до початку експерименту) та 2.7 (після його проведення).

Таблиця 2.6 Дані до початку експериментальної частини роботи

Рівні	Кількість студентів у групі, %	$(n_{1i} - n_{2i})^2/n_{1i}$
	ЕГ	
	n_{2i}	
Високий	22,7	1,17
Середній	31,8	0,58
Низький	45,5	0
Сума	100	1,75

Таблиця 2.7. Дані після проведення експериментальної частини роботи

Рівні	Кількість студентів у групі, %	$(n_{1i} - n_{2i})^2/n_{1i}$

	ЕГ	
	n _{2i}	
Високий	35,3	13,7
Середній	52,2	4,7
Низький	12,5	20,7
Сума	100	39,1

Отже, такі незначні але позитивні зміни рівня підготовленості майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі на прикладі розробки методичних рекомендацій до спецдисципліни «Моделювання швейних виробів» підтверджують припущення про можливість підвищення рівня використання даної методики під час освітнього процесу. Одержані результати дають підстави зробити висновок, що експериментальне дослідження і його завдання виконано, мету досягнуто.

Висновки до другого розділу.

Провівши аналіз робочої програми спецдисципліни: «Моделювання швейних виробів» для майбутніх педагогів професійного навчання ми ознайомилися з темами які вивчають на заняттях, нас зацікавили теми які на нашу думку добре підходили до розробок для нашого магістерського дослідження.

Після детального ознайомлення з планом практичних та лекційних занять було вирішено розробити опитувальник для здобувачів освіти для перевірки основних знань, умінь, що до застосування технологій моделювання швейних виробів у етно-стилі.

Враховуючі всі прогалини які було виявлено нами в ході експерименту, було вирішено розробити методичні рекомендації для самостійної роботи

майбутніх педагогів професійного навчання які було наповнено тими матеріалами, що відповідали нашому експерименту.

Ми поєднали Історію Українського народного одягу, властивості етно-стилю, моду сучасного світу, впровадження та застосуванням стилю етнодизайн в колекціях відомих модельєрів, оздоблення швейних виробів різними техніками вишивання.

В кожному розділі методичних рекомендацій є теорія, блок завдань для перевірки та закріплення знань, умінь та навичок. Завдання є творчими для розвитку уяви та застосування технік етно-стилю, завдання сформульовані таким чином, щоб вони підходили до кожного із розділів, розроблені завдання, які дозволили виявити рівень ефективності поданого матеріалу для засвоєння його студентами. Також однією із важливих частин методичної розробки є схеми старовинних вишивок Сіверщини.

Одним із основних методів який був нами застосований в методичних рекомендаціях є наочний.

Під наочними розуміються такі методи навчання, при яких засвоєння матеріалу відбувається за допомогою наочності в нашому випадку по шагове виконання різних технік вишивання. Вони використовуються у взаємозв'язку із словесними і практичними методами навчання.

Практичні методи навчання ґрунтуються на практичній діяльності здобувачів освіти, формують практичні вміння і навички. До практичних методів належать вправи самостійної роботи і практичні роботи на занятті. Саме з цією метою нами і були розроблені практичні вправи для самостійного виконання майбутніми майстрами виробничого навчання тренувальних вправ вишивання.

Розроблену методику можна використовувати, як окремий курс навчання так і в поєднанні з певними спецдисциплінами. Вона не являється

окремим заняттям, а є доповненням до нього, як окреме підкріплення знань та аналіз засвоєння, як нових так і пройдених вивчених матеріалів.

Таким чином, виконання та застосування залежить на пряму від здобувачів освіти. Підхід для створення розробки надихнув на коректне виконання завдань творчого напрямку із застосуванням в ній чіткої тематики, а саме моделювання одягу з використанням етнічних мотивів.

В даному розділі було проведено обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності підготовки здобувачів освіти до застосування технологій моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів.

Організовано та проведено формуючий етап експерименту з перевіркою ефективності підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до застосування технологій моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів.

Ми можемо сказати, що після того, як у експериментальній групі реалізували програму до застосування технологій моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів з використанням методичних рекомендацій до самостійної роботи студентів, їх показники покращилися, хоч і не на багато, але ефективність використання методики на нашу думку є дієвою.

РОЗДІЛ 3. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ В ШВЕЙНІЙ ГАЛУЗІ

3.1. Техніка безпеки під час навчання оздоблюючими технікам і виконання технологічних операцій з оздоблення швейного одягу у освітньому процесі

Під час роботи у навчальній майстерні на кожному занятті треба звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

Основні завдання техніки безпеки:

- вивчення умов і причин, що прямо чи опосередковано впливають на виникнення травматизму;
- розробка організаційних і технічних заходів для запобігання нещасних випадків;
- впровадження в життя розроблених заходів.

Під час роботи у швейній майстерні викладачу слід ознайомити учнів із правилами підготовки швейної машини до роботи та організацією робочого місця; формувати навички керування швейною машиною; розвивати уважність; виховувати свідоме виконання правил безпечної праці і санітарно-гігієнічних вимог.

Перед початком роботи викладач проводить інструктаж, нагадуючи правила безпечної праці, повідомляє порядок роботи, демонструє прийоми роботи на швейній машині. Викладачу слід провести практичну роботу з виконання вправ роботи на швейній машині без ниток, а вже потім виконати різні види машинних швів на клаптиках тканини.

Здобувачі освіти, що працюють на швейних машинах, повинні бути навчені і інструктовані. Повинні мати необхідні знання про заправку ниток, чищення, догляд за швейними машинами і електрообладнанням.

Під час проведення навчальних занять у швейній майстерні викладач контролює дотримання правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог з охорони праці.

Під час занять у майстернях усі учні зобов'язані:

1. Своєчасно з'являтися на заняття, мати при собі спецодяг і після дзвінка займати своє робоче місце. Перехід на інше робоче місце без дозволу викладача забороняється.

2. Бути дисциплінованими, точно виконувати всі вказівки і завдання викладача.

3. Кожен учень повинен мати робочий зошит і записувати в нього те, що розповідає викладач.

4. Використовувати весь навчальний час для виконання завдань і не займатися сторонніми справами та розмовами, не заважати працювати іншим учням, не ходити по майстерні без потреби.

5. Уважно вислухати вказівки викладача і після одержання завдання на заняття перевірити справність інструментів особистого користування.

6. Інструменти загального користування брати для роботи лише з дозволу викладача і після користування одразу ж повертати.

7. Бережно ставитись до інструментів, матеріалів, раціонально використовувати електроенергію.

8. Працювати сумлінно, своєчасно і якісно виконувати доручену роботу.

10. Працювати лише добре налагодженим, правильно загостреним та справним інструментом.

11. На робочому місці інструменти і матеріали мають бути розміщені згідно з вимогами .

12. Не можна використовувати інструмент не за призначенням.

13. Якщо необхідно звернутись до викладача, то слід підняти руку.

14. Забороняється виносити з майстерні інструменти, матеріали, наочні посібники без дозволу викладача.

15. Не вмикати механічні верстати і обладнання і не користуватись ними без дозволу викладача.

19. Не запускати верстат, навіть на короткий час, без відповідних загороджувальних пристроїв.

20. Тримати своє робоче місце в чистоті і порядку, своєчасно прибирати виробничі відходи. Працювати спокійно, не поспішаючи, суворо дотримуватись правил техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії. Під час перерв виходити з майстерні, щоб провітрити приміщення.

21. У випадку одержання травми та виявленні несправностей у роботі механізмів негайно повідомити про це викладача.

22. Закінчивши роботу і перевіривши її на точність, учень повинен прибрати своє робоче місце і здати виріб та інструменти черговим по майстерні.

23. Виходити з майстерні можна тільки після дзвінка та дозволу викладача.

Техніка безпеки під час роботи на швейній машинці з електроприводом:

1. До роботи на швейній машинці електроприводом допускаються учні, які пройшли відповідне навчання, отримали інструктаж на робочому місці, оволоділи безпечними прийомами і навичками праці.

2. Робоче місце необхідно організувати згідно з вимогами, щоб виключити будь-яку можливість одержання травми учнями.
3. Одягніть спецодяг (халат чи фартух, зав'яжіть волосся косинкою).
4. Приготуйте своє робоче місце, прибрати усі сторонні предмети, які можуть заважати в процесі роботи.
5. Перевірте справність швейної машинки електропривода (справність вилки, з'єднувальних шнурів, ножної педалі, електричного приводу швейної машинки); при виявленні несправностей повідомити про це викладача. Працювати на несправній швейній машинці з електроприводом забороняється. Необхідно перевірити наявність і справність захисного заземлення у швейній машинці з електроприводом, захисного огороження електродвигуна, кнопкового пускача, наявність лапки з запобіжниками, які оберігають пальці від проколів.
6. Усі струмопровідні частини електроприводу мають бути ізольованими, без пошкодження ізоляції дротів.
7. Штепсельна вилка повинна щільно входити в гніздо розетки.
8. Перевірити наявність гумового килимка на металевій педалі промислової машини, правильність заправки шпулькового ковпачка.
9. Перед вмиканням машинки необхідно перевірити її роботу вручну .
10. Вмикати і вимикати швейну машинку з електроприводом в електромережу необхідно тільки сухими руками за корпус вилки, а не за шнур.
11. Педаль або кнопка пускового реостата повинна вмикати або вимикати електродвигун плавно без заїдання і повторного вмикання.

12. Під час роботи необхідно стежити за роботою електродвигуна, при найменшій несправності припиніть роботу, вимкніть машинку з електромережі і повідомити про це викладача.

13. Не можна зберігати на платформі швейної машинки сторонніх предметів, зокрема ножиці.

14. Під час роботи сидіти за швейною машинкою потрібно рівно, з невеликим нахилом, не сутулячись.

15. Не тримайте пальці рук біля лапки, щоб не проколоти їх голкою.

16. Уважно заправляйте нитки, не можна ставити катушки з поламаними краями.

17. Перед шиттям не забувайте опускати лапку.

18. Перед зшиванням переконайтесь у відсутності шпильок чи голок на лінії шва виробу.

19. Не приводьте в рух швейну машинку, якщо під лапкою немає тканини.

20. Під час шиття не тягніть тканину і не підштовхуйте її під лапкою.

21. Якщо необхідно провести чищення і змащення швейної машинки з електроприводом, то її необхідно вимкнути з електромережі.

22. Проводити регулювання строчки, чищення і змащення машинки, встановлювати голку, заправляти нитки, надягати пас на шків машинки можна лише після того, як вимкнули машинку з електромережі.

23. Після закінчення роботи на швейній машинці з електричним приводом необхідно:

- вимкнути машинку з електромережі, беручи рукою за пластмасовий корпус вилки, а не за провід;

- підняти у верхнє положення голку і прижимну лапку, підкласти клапоть тканини і опустити голку й лапку у нижнє положення, щоб уникнути пошкодження лапки;

- при потребі почистити і змазати машинку.

24. При виявленні пробивання електричного струму на корпус швейної машинки необхідно негайно вимкнути машинку з електромережі, припинити роботу і повідомити про це викладача.

25. При пораненні рук чи інших частин тіла негайно припиніть роботу і повідомити про це викладача. Викладач надасть необхідну першу медичну допомогу, а в разі необхідності викличе швидку медичну допомогу.

26. При загорянні електропроводів необхідно вимкнути рубильник, учнів вивести з приміщення у безпечне місце і приступити до ліквідації осередку вогню. В разі необхідності викликати пожежну службу.

Під час роботи з голками й шпильками:

1. Шийте з наперстком. Вушко голки повинно впиратись у наперсток, а гострий кінець виступати з пальців приблизно на чверть довжини голки.

2. Не кидайте голку. Не встромляйте її в тканину чи свій одяг. Зберігайте голки і шпильки в певному місці (спеціальній коробочці, подушечці тощо), не залишайте їх на робочому місці (столі), ні в якому разі не беріть голки і шпильки в рот.

3. Не використовуйте голку замість шпильки.

4. Не використовуйте для шиття іржаві голки.

5. Викрійку і тканину прикріплюйте гострими кінцями шпильок у напрямку від себе.

6. При ручному шитті не беріть нитку довше, ніж 80-90 см.

Під час роботи з ножицями:

1. тримайте ножиці у визначеному місці;

2. під час роботи уважно слідкуйте за напрямом різця (леза);
3. під час роботи не тримайте ножиці лезом вгору;
4. не працюйте тупими ножицями;
5. не різте ножицями на ходу;
6. передавайте закриті ножиці кільцями вгору (вперед).

Після закінчення роботи ножиці скласти у спеціально відведене місце, голки здати для зберігання викладачу, прибрати своє робоче місце.

При пораненні рук чи інших частин тіла негайно припиніть роботу і повідомте вчителя. Вчитель надасть необхідну першу медичну допомогу, а в разі необхідності викличе швидку медичну допомогу.

3.2. Охорона праці на виробництві під час швейних робіт.

Згідно з Законом "Про охорону праці" роботодавець зобов'язаний створювати у кожному структурному підрозділі та на робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також забезпечувати дотримання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

Роботу служби охорони праці спрямовано на створення здорових і безпечних умов праці, на збереження життя та здоров'я людини у процесі виконання нею трудових обов'язків.

Створення служби охорони праці на підприємствах будь-якої форми власності передбачено ст. 15 Закону України «Про охорону праці» і є обов'язком роботодавця, якщо кількість найманих працівників складає 50 і більше осіб. На підприємствах виробничої сфери при кількості працюючих до 50 осіб (невиробничої сфери — до 100 чоловік) функції служби охорони праці можуть виконувати особи з відповідною професійною підготовкою за сумісництвом [10].

Служба охорони праці підпорядковується безпосередньо керівникові підприємства. За своїм посадовим положенням та умовами оплати праці керівник та спеціалісти служби прирівнюються до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб підприємства. Діє така служба на підставі Типового положення, затвердженого наказом Держнаглядпраці від 15.11.2004 р. № 255. На основі Типового положення з урахуванням специфіки виробництва, видів діяльності, кількості працівників, умов праці та інших факторів, роботодавець розробляє Положення про службу охорони праці відповідного підприємства, яке затверджується наказом по підприємству [10].

Згідно із Законом України «Про охорону праці» служба охорони праці створюється роботодавцем для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі праці[10].

В нашому випадку відповідно до Закону України "Про охорону праці", Положення про Державний комітет України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2006 N 1640 на швейному підприємстві діють такі загальні положення з охорони праці:

1. На кожному підприємстві повинні бути розроблені інструкції з охорони праці відповідно до Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнагляд охорони праці України від 29.01.98 N 9 (z0226-98), зареєстрованого Мін'юстом України 07.04.98 за N 226/2666 (НПАОП 0.00-4.15-98), що діють на підприємстві, а також інструкції про заходи пожежної безпеки відповідно до пункту 3.3 Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від

19.10.2004 N 126 (z1410-04), зареєстрованих Мін'юстом України 04.11.2004 за N 1410/10009 (далі - НАПБ А.01.001-2004) [10].

2. На кожному підприємстві повинен бути затверджений - керівником підприємства перелік робіт з підвищеною небезпекою відповідно до Переліку робіт з підвищеною небезпекою (z0232-05), затвердженого наказом Держнагляд охорони праці України від 26.01.2005 N 15 (z0231-05), зареєстрованого Мін'юстом України 15.02.2005 за N 232/10512 (НПАОП 0.00-8.24-05) [10].

3. Для запобігання травматизму, професійним захворюванням і аваріям на виробництві роботодавець зобов'язаний створити на кожному робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці, які відповідають вимогам нормативно-правових актів з охорони праці. З цією метою він повинен забезпечити функціонування системи управління охороною праці, а працівник зобов'язаний додержуватися вимог нормативно-правових актів згідно з Законом України "Про охорону праці" (2694-12) [10].

4. Попередній (під час прийняття на роботу) і періодичний (протягом трудової діяльності) медичні огляди працівників проводяться у встановлені терміни відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 N 559 (559-2001-п) "Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок [10].

Організація робіт з охорони праці:

1. Відповідно до Закону України "Про охорону праці" роботодавець повинен створити в кожному структурному підрозділі та на кожному робочому місці умови праці відповідно до вимог нормативних актів, а також

забезпечити додержання прав працівників, гарантованих законодавством про охорону праці.

2. Нормативні акти з охорони праці, що діють на підприємстві, мають опрацьовуватись та затверджуватись відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці.

3. Вимоги щодо забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям, іншими засобами індивідуального захисту.

4. Для захисту органів слуху за рівнів шуму 80 дБ і вище працівники мають забезпечуватись протишумовими навушниками згідно з ГОСТ 12.1.003-83, ДСТУ "Засоби індивідуального захисту органів слуху. Вимоги безпеки і випробування. Частина 1. Протишумові навушники" (ДСТУ EN 352-1-2002) [10].

5. Працівникам, які працюють з механізованим (пневматичним) ручним інструментом, необхідно видавати засоби захисту рук від вібрації відповідно до вимог (ГОСТ 12.4.002-97) [10].

6. Для захисту шкіри рук працівників у разі почервоніння шкіри рук або появи висипу повинні видаватись захисні креми, мазі, пасти згідно з вимогами (ГОСТ 12.4.068-79) [10].

7. Спецодяг повинен зберігатись окремо від особистого одягу працівників в індивідуальних шафах у спеціально виділеному приміщенні, яке повинне провітрюватись.

8. Працівники, які допускаються до виконання робіт у виробничих процесах швейного виробництва, повинні мати відповідну професійну підготовку та відповідати фізіологічним і психофізіологічним особливостям робіт, які ними виконуються.

9. Працівники, які виконують роботи з важкими, шкідливими та небезпечними умовами праці або такі, де є потреба в професійному доборі,

повинні проходити за рахунок роботодавця попередній (під час прийняття на роботу) і періодичний (протягом трудової діяльності) медичні огляди.

Основні вимоги безпеки до технологічного обладнання і організації робочих місць на швейному підприємстві:

1. Все обладнання, що використовується, модернізується та встановлюється у виробничому процесі, повинно відповідати вимогам (ГОСТ 12.2.061-81) [23].

2. На все устаткування повинні бути інструкції з їх експлуатації, обслуговування і ремонту.

3. Під час організації робочих місць належить керуватися ГОСТ "ССБТ. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования" (ГОСТ 12.2.032-78), ГОСТ "ССБТ. Рабочее место при выполнении работ стоя. Общие эргономические требования" (ГОСТ 12.2.033-78) і діючими нормами з атестації робочих місць за умовами праці[23].

4. Організацію робочого місця, оснащення його інструментами та допоміжними пристроями здійснюють згідно з вимогами типових проектів організації робочого місця відповідної професії та ГОСТ 12.2.061-81.

5. В усіх технологічних процесах передбачають захист працівників від можливої дії небезпечних та шкідливих виробничих факторів, зазначених у ГОСТ 12.0.003-74 [10].

6. Конструкції і розміщення аварійних вимикачів і кнопок дистанційного управління обладнанням та іншими пристроями повинні забезпечувати можливість використання їх з будь-якої робочої позиції.

7. Під час проведення ремонтних робіт на висоті повинні бути обладнані пристрої, що виключають падіння деталей та інструменту вниз відповідно до вимог Інструкції з охорони праці під час виконання робіт на висоті з використанням спеціальних страхувальних засобів, затвердженої наказом Держнагляд охорони праці України від 09.10.2003 N 190 та

zareestrovanoї Min'юstom Ukraїni 24.10.2003 za N 970/8291 (dale - NPAOP 0.00-5.28-03)[23].

8. Rїzuchий instrument lїnїok povinen mati ogorodження, sho zapobїgaє poranennju ruk robotnikїv.

9. Usї unїversal'nї mashini povinnї buti obladnanї zapobїzhnikami vid prokolu pal'cїv golkoю.

10. Robochї stoli швейних машин повинні мати рївну гладку поверхню.

11. Dlya zmenшення vїbraцїї vidповїдно до вимог ДСН 3.3.6.039-99 голівки швейних машин необхідно встановлювати на еластичних прокладках, прикрїплених до промислового стола, на педалях повинні бути прикрїплені гумові килимки [10].

12. Dlya захисту працївникїв vid впливу електромагнїтних полїв vid електродвигуна на промисловї stoli через гумовї шайби-вставки повинні бути встановленї спеціальнї екрани.

13. Електричнї праски повинні мати автоматичний регулятор температури. Прасувальнї stoli повинні мати пристрої для пропарювання або зволоження матерїалу.

14. Рївнї звукового тиску на робочих мїсцях бїля ультразвукових установок не повинні перевищувати допустимих значень, визначених вимогами ДСН 3.3.6.037-99 [10].

Висновки до третього розділу.

Охорона працї - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності людини в процесі працї. Головний об'єкт охорони працї - це людина в

процесі праці, виробниче середовище, організація праці на виробництві. Основна мета охорони праці - це створення здорових і безпечних умов праці.

Законодавство про охорону праці складається з Кодексу законів про працю України: закону України „Про охорону праці” та інших нормативних актів. Закон України „Про охорону праці” був прийнятий Верховною Радою України 14 жовтня 1992 року і введений в дію з 24 жовтня 1992 року. Він визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян на охорону, їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участю відповідних державних органів відносини між власником підприємства, установи і організації або уповноваженим їм органом і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і установлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

З вивчення стану охорони праці на підприємстві можна зробити наступний висновок. Основними причинами травматизму є: недотримання працівниками інструкцій та правил техніки безпеки, невикористання захисних пристроїв, несправність обладнання, інструменту, технічних засобів, недостатня механізація процесу виробництва тощо.

Під час роботи у навчальній майстерні на кожному занятті необхідно звертати увагу на дотримання учнями правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки безпечних прийомів роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

Основні завдання техніки безпеки:

- вивчення умов і причин, що прямо чи опосередковано впливають на виникнення травматизму;
- розробка організаційних і технічних заходів для запобігання нещасних випадків; - впровадження в життя розроблених заходів.

Під час роботи у швейній майстерні викладачу слід ознайомити учнів із правилами підготовки швейної машини до роботи та організацією

робочого місця; формувати навички керування швейною машиною; розвивати уважність; виховувати свідоме виконання правил безпечної праці і санітарно-гігієнічних вимог.

Перед початком роботи викладач проводить інструктаж, нагадуючи правила безпечної праці, повідомляє порядок роботи, демонструє прийоми роботи на швейній машині. Викладачу слід провести практичну роботу з виконання вправ роботи на швейній машині без ниток, а вже потім виконати різні види машинних швів на клаптиках тканини.

Учні, що працюють на швейних машинах, повинні бути навчені і інструктовані. Повинні мати необхідні знання про заправку ниток, чищення, догляд за швейними машинами і електрообладнанням. Слід нагадувати, що небезпечними є не тільки електричні машини і прилади, але і ручні голки, ножиці, тими також можна травмуватися.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.

Узагальнення результатів проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Аналіз стану досліджуваної проблеми у педагогічній теорії і практиці виявив низку суперечностей, які негативно позначаються на якості формування професійної компетентності фахівців швейної галузі. Зокрема проблема невідповідності між зростаючими вимогами виробництва до індивідуальних потреб застосування технологій моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів, між динамічним оновленням технологій і низьким рівнем їх відтворення в освітньому процесі. Досліджуване питання магістерської роботи стосувалось етнічних мотивів саме для цього і було виокремлено саме тлумачення даного терміну. Етнодизайн – це трансформація елементів національної культури, зокрема декоративно-вжиткового мистецтва (форм, орнаментів, колористики, традиційних технік тощо) в сучасні вироби. Було проведено аналіз складових етно-дизайну, його роль у розвитку патріотичності свідомості молодого покоління, і технології, що повною мірою розкривають глибину етно вишивки.

2. На сьогодні відбулися зміни в технології моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів стає все більше і більше популярним і обов'язковою складовою професійної майстерності і вимагає належної уваги в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. З метою удосконалення освітнього процесу здобувачів професійної освіти і підвищення розвитку патріотичності у молоді з метою активізації їх свідомості про історію свого народу, батьківщини її традицій, святкувань тощо. Саме тому стає нагальною потребою у розробці методичних рекомендацій по ознайомленню майбутніх педагогів

професійного навчання з техніками моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів.

3. З'ясовано, що використання технологій моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів призводить до зміни традиційних поглядів і методів виготовлення виробів, опанування методик етно вишивки і внесення їх в освітній процес передбачає широке використання у виготовленні одягу. Набуті навички використання етнічних мотивів дозволяють розвивати культуру майбутнього фахівця швейної галузі, активізувати його пізнавальну діяльність, розвивати самостійність, здатність до творчості, осмислення самотності української душі і національності та формують їх історичну пам'ять, як невід'ємну частини суспільства.

4. З'ясовано, що актуальним та поширеним способом у зацікавленні майбутніх педагогів професійного навчання техніками моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів це функціональний та ефективний наочний (навчальний) засіб, який поєднує в собі різноманітні засоби подання інформації (текст, зображення, малюнки, фото тощо), та використовується під час уроків, лекцій, семінарів, конференцій. Застосування презентацій, що містять етно інформацію забезпечує підсвідомий вплив студентів, покращує якість подання навчального матеріалу, дозволяє досягти максимальної ефективності у сприйнятті навчального матеріалу, збагачує зміст навчально-виробничого процесу, підвищує мотивацію до оволодіння етно-стилем, вивчення фахових дисциплін, створює умови для більш тісної співпраці зі студентами. Про це свідчать і результати проведеного нами опитування майбутніх педагогів професійного навчання про їх стан обізнаності у використанні етнічних мотивів і їх різновидів виготовлення швейних виробів.

5. З метою удосконалення традиційної методики викладання дисципліни: «Моделювання швейних виробів», було розроблено методичні

рекомендації. На основі проаналізованого змісту лекційного курсу і лабораторно-практичних робіт було розроблено і апробовано на практиці методичну розробку до самостійної роботи спецдисципліни «Моделювання швейних виробів». На кожному занятті було передбачено виконання теми самостійної роботи. Опитування майбутніх педагогів професійного навчання показало, що такий підхід сприяє активізації навчальної діяльності, стимулює інтерес до етнічних мотивів та доцільність його використання у проектній розробці виготовлення швейних виробів.

6. Експериментальна перевірка розроблених методичних рекомендацій до застосування технологій моделювання швейних виробів з використанням етнічних мотивів показала позитивні зміни у навчальних досягненнях студентів експериментальної групи, що підтверджує практичну значущість розробленого методичного забезпечення з дисципліни: «Моделювання швейних виробів», та доцільність його використання у процесі формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

7. Проведений аналіз організації з техніки безпеки під час навчання і виконання технологічних операцій з виготовлення одягу в освітньому закладі та охорона праці на швейному підприємстві. Учні ЗП(ПТ)О як майбутні фахівці швейної галузі повинні бути ознайомленими з загальновиробничими вимогами з техніки безпеки. Майбутні педагоги професійного навчання повинні знати основи правильного і безпечного поводження з обладнанням, яке є в навчальних майстернях.

Таким чином, завдання магістерського дослідження виконані у повному обсязі, а отже мета досягнута. Проте проведені дослідження не вичерпує усіх аспектів зазначеної проблематики, серед найближчих напрямків розробок є наукове обґрунтування методики ознайомлення виробів з використанням етнічних мотивів для різних аспектів людського сприймання етно-культури свого історичного надбання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

1. Антонович Є. С. Етноестетичний розвиток учнів різних вікових груп у процесі освоєння народного мистецтва. Діалог культур: Україна у світовому контексті: художня освіта: зб. наук. пр. [редкол. : І. А. Зязюн (голов. ред.), С.О. Черепанова (упоряд. і відп. ред.), Н.Г. Ничкало, О.П. Рудницька та ін]. Львів; 2000. Вип. 5. С.247-262.

2. Антонович Є. С. Етноренесанси в культурі ХХ ст. та їхні етнодизайнерські виміри. Етнодизайн: європейський вектор розвитку і національний контекст : збірн. наук. праць., за ред. Є. С. Антоновича. Полтава : ПНПУ, 2015. Кн. 1. С.7–11.

3. Афанасьев Ю. Т. Етностиль у контексті етнокультурної, національної та глобалізаційної парадигм. Мистецтвознавчі записки : збірн. наук. праць. Київ : Міленіум, 2011. Вип. 19. С.197–202.

4. Білий В. О. Проблема формування творчої особистості у галузі декоративно-вжиткового мистецтва у контексті глобалізації сучасних художніх процесів. (на прикладі Косівського осередка художньої обробки дерева). Вісник ХДАДМ. 2008. № 10. С.10–15.

5. Бородаев Д. П. Особенности формирования этнической стилиевой модели вебдизайна в условиях глобализации. Вісник Харківської держ. акад. дизайну і мистецтв. 2005. № 9. С.19–30.

6. Гарин Н. П. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ethnobs.ru/other/263/_aview_b186572].

7. Гильман, Р. А. Художественная роспись тканей: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Декоративно - прикладное искусство и народные промыслы». Москва.: ВЛАДОС, 2008. 159 с.

8. Дяченко А. В. Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Концептуальні зсади етнодизайну та його значення при підготовці майбутніх фахівців спеціальності «Дизайн». «Молодий вчений» № 6 (82) червень, 2020р
9. Даниленко В. Майбутнє європейського дизайну. ХДАДМ «Колорит», 2007. 197 с
10. Джигирей В.С., Апостолюк А.В. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи: Навчальний посібник Київ, 2006. 215 с.
11. Кара-Васильєва Т. Формування дизайну в Україні художниками авангарду. Нариси з історії українського дизайну ХХ ст. : збірн. статей., Київ : Фенікс, 2012. С.33–34.
12. Корницька Л. А. Етнодизайн у системі сучасної професійної освіти. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції 15-16 листопада 2011р. Тенденції розвитку вітчизняного дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності. 2012. С.65-69
13. Корницкая Л. А. Значение художественно-эстетической культуры в подготовке квалифицированных рабочих швейного профиля. Теория та методика управління освітою, № 8, 2012.
14. Корницька Л. А. Творчі засади використання етнодизайну у професійній підготовці фахівців швейного профілю. Полтавський літератор 2012 С.34-44
15. Кремень В. Г. Гідну відповідь викликам ХХІ століття. Київ, 2006. № 4. С.2–4
16. Криволапов М. Т. Дизайн і технології в системі неперервної освіти. Пластичне мистецтво. 2002. № 1. С.31–33.
17. Лазарев Е. Н. Образовательное значение междисциплинарности дизайна. Сб. науч. трудов. Москва.: Наука. 1995. С.64-83.

18. Легенький Ю. Дизайн: культурологія та естетика. Київ : КДУТД, 2000. 272 с
19. Матеріалознавство швейного виробництва: Навч. пос. - 2-ге видання. - Київ.: Арістей, 2006. 288с.
20. Мигаль С. Р. У львівського дизайнера – сім століть освіти. Високий замок, 22 грудн., Ратуша-ForUm, – 2003. URL: <http://portal.lviv.ua/digest/20031/12/22/133530.html>].
21. Нариси з історії українського дизайну ХХ ст. : збірн. статей . Київ : Фенікс, 2012. С.33–34.
22. Наш час – глобалізація і антиглобалізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://terepishchy.com/nash-chas-hlobalizatsiya-i-antyhlobalizatsiya/>].
23. «Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах», затверджене наказом МОНУ від 30.05.2006 р. № 419.
24. Руденченко А. А. Розвиток обдарованості студентів вищих навчальних закладів засобами етнодизайну : теорія і практика : монографія / А. А. Руденченко; за ред. проф. В. П. Тименка. К.:Вид. НПУ ім. Драгоманова, 2016. 376 с.
25. Савельева И. Н. Имидж современного дизайна и пути его формирования на основе развития традиций этнодизайна. Имиджология-2005. Томск, 2005. С. 348–350.
26. Сидоренко В.Ф. Дизайнерские методы познания. Дизайн в общеобразовательной системе. 2013. № 4. С. 54. URL: http://www.rosdesign.com/design_materials2/diz_metod.htm
27. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии. М.: Народное образование: учебное пособие, 1998. 256 с.

28. Семенов С.А. Изучение первобытной техники методом эксперимента. Новые методы в археологических исследованиях. М., 1963. С.191-197.

29. Сысоев П. В. Дидактические свойства и функции современных информационных и коммуникационных технологий. Иностр. яз. в шк. №6. 2012. С.12–21

30. Ростовцев Н. Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка. Москва.: Изобразительное искусство, 1983. 288 с.

31. Шелудько І. В. Формування професійної майстерності у майбутніх інженерів-педагогів швейного профілю засобами етнодизайну. Наукові записки. Серія Педагогічні науки Випуск 167. 2018.

32. Sheludko I. V. «Achievements in Training of Future Technology Teachers: European Experience», Comparative professional Pedagogy, Vol. 5, Issue 2, pp. 92–96, 2015 (in Ukrainian).

ДОДАТКИ

АНКЕТА

Шановні здобувачі освіти, просимо Вас дати відповідь на поставленні запитання в даній анкеті. Ваші відповіді будуть використані з метою покращення системи якості освіти у професійних навчальних закладів. Анкетування анонімне. Дякуємо за порозуміння.

1. Ваш вік? _____
2. На якому курсі Ви навчаєтесь? _____
3. Вкажіть навчальний заклад в якому Ви навчаєтесь? _____

4. За якою спеціальністю Ви навчаєтесь? _____

5. Що таке – дизайн?

- творчий підхід до поставленого завдання;
- це дії від поставленої проблеми до розробки рішення;
- вид діяльності, пов'язаний з проектуванням предметного світу;
- я не можу сказати.

6. Що Ви знаєте про етнодизайн? _____

7. Чи доводилось Вам під час навчання виконувати художньо-індивідуальні проекти у стилі етнодизайн?

- так часто;
- іноді;
- дуже рідко;
- ні не виконував(ла).

8. Як Ви вважаєте, чи потрібні проекти у стилі етнодизайн для розвитку творчості учнів під час вивчення спецдисциплін?

- так дуже потрібна;

- потрібна, але іноді;
- ні не потрібна.

9. Чи застосовували Ви коли-небудь елементи етнодизайну на заняттях у закладі професійної освіти де навчаєтесь?

- так часто;
- іноколи;
- не застосовували ніколи.

10. Якщо Вам доводилось виконувати вироби у стилі етнодизайн, опишіть над чим Ви працювали. _____

11. З якими видами декоративних технік оздоблення швейних виробів Вам довелося працювати під час виготовлення творчих проєктів на заняттях. _____

12. Дайте відповідь, чи можна виконувати розробку швейного виробу з використанням етнодизайну у процесі роботи з сучасними матеріалами? _____

13. Чи знайомі Вам види швейних виробів, які можна оздобити у стилі етнодизайн, перерахуйте їх: _____

14. Як Ви вважаєте вишивка на одязі виконана різними техніками завжди є проявом етно стилю?

- так;
- ні;
- іноколи;

- дуже рідко.

15. Ваше відношення до оздоблення шитих виробів вишивкою у стилі етнодизайн.

Дякуємо за відповіді!

Мотивація навчання у вузі (Т. Н. Ільїна)

Відзначте вашу згоду знаком «+» або незгода - знаком «-» до нижченаведених твердженнями.

Текст опитувальника

1. Краща атмосфера на занятті - атмосфера вільних висловлювань.
2. Зазвичай я працюю з великою напругою.
3. У мене рідко бувають головні болі після пережитих хвилювань і неприємностей.
4. Я самостійно вивчаю ряд предметів, на мою думку, необхідних для моєї майбутньої професії.
5. Яке з притаманних вам якостей ви вище всього цінуєте? Напишіть відповідь поруч.
6. Я вважаю, що життя потрібно присвятити обраній професії.
7. Я відчуваю задоволення від розгляду на занятті важких проблем.
8. Я не бачу сенсу в більшості робіт, які ми робимо у вузі.
9. Велике задоволення мені дає розповідь знайомим про мою майбутню професію.
10. Я вельми середній студент, ніколи не буду цілком хорошим, а тому немає сенсу докладати зусилля, щоб стати краще.
11. Я вважаю, що в наш час не обов'язково мати вищу освіту.
12. Я твердо впевнений у правильності вибору професії.
13. Від яких з притаманних вам якостей ви хотіли б позбутися?
Напишіть відповідь поруч.
14. При слушній нагоді я використовую на іспитах підсобні матеріали (конспекти, шпаргалки, записи, формули).
15. Саме чудове час життя - студентські роки.
16. У мене надзвичайно неспокійний і переривчастий сон.

Продовження додатку Б

17. Я вважаю, що для повного оволодіння професією всі навчальні дисципліни потрібно вивчати однаково глибоко.

18. При можливості я вчинив би в інший вуз.

19. Я звичайно спочатку беруся за більш легкі завдання, а більш важкі залишаю на кінець.

20. Для мене було важко при виборі професії зупинитися на одній з них.

21. Я можу спокійно спати після будь-яких неприємностей.

22. Я твердо впевнений, що моя професія дасть мені моральне задоволення і матеріальний достаток в житті.

23. Мені здається, що мої друзі здатні вчитися краще, ніж я.

24. Для мене дуже важливо мати диплом про вищу освіту.

25. З деяких практичних міркувань для мене це найзручніший вуз.

26. У мене достатньо сили волі, щоб вчитися без нагадування адміністрації.

27. Життя для мене майже завжди пов'язана з надзвичайним напруженням.

28. Іспити потрібно здавати, витрачаючи мінімум зусиль.

29. Є багато вузів, в яких я міг би вчитися з не меншим інтересом.

30. Яке з притаманних вам якостей найбільше заважає вчитися?

Напишіть відповідь поруч.

31. Я дуже захоплюється людиною, але всі мої захоплення так чи інакше пов'язані з майбутньою роботою.

32. Занепокоєння про іспит або роботі, яка не виконано в строк, часто заважає мені спати.

33. Висока зарплата після закінчення вузу для мене не головне.

34. Мені потрібно бути в хорошому настрої, щоб підтримати спільне рішення групи.

Продовження додатку Б

35. Я змушений був вступити до вузу, щоб зайняти бажане положення в суспільстві, уникнути служби в армії.

36. Я вчу матеріал, щоб стати професіоналом, а не для іспиту.

37. Мої батьки хороші професіонали, і я хочу бути на них схожим.

38. Для просування по службі мені необхідно мати вищу освіту.

39. Яке з ваших якостей допомагає вам вчитися? Напишіть відповідь поруч.

40. Мені дуже важко змусити себе вивчати як слід дисципліни, прямо не відносяться до моєї майбутньої спеціальності.

41. Мене вельми непокоять можливі невдачі.

42. Краще все я займаюся, коли мене періодично стимулюють, підстобують.

43. Мій вибір даного вузу остаточний.

44. Мої друзі мають вищу освіту, і я не хочу відстати від них.

45. Щоб переконати в чому-небудь групу, мені доводиться самому працювати дуже інтенсивно.

46. У мене зазвичай рівне і гарний настрій.

47. Мене приваблюють зручність, чистота, легкість майбутньої професії.

48. До вступу до вузу я давно цікавився цією професією, багато читав про неї.

49. Професія, яку я отримую, найважливіша і перспективна.

50. Мої знання про цю професію були достатні для впевненого вибору даного вузу.

Обробка результатів. Ключ до опитувальником

Продовження додатку Б

Шкала «придбання знань» - за згоду («+») з твердженням по п. 4 проставляється 3,6 бали; за п. 17 - 3,6 бали; за п. 26 - 2,4 бали; за незгоду («-») з твердженням по п. 28 - 1,2 бали; за п. 42-1,8 бала. Максимум - 12,6 бала.

Шкала «оволодіння професією» - за згоду за п. 9 - 1 бал; за п. 31 - 2 бали; за п. 33 - 2 бали, за п. 43 - 3 бали; за п. 48 - 1 бал і за п. 49 - 1 бал. Максимум - 10 балів.

Шкала «отримання диплома» - за незгоду по п. 11 - 3,5 бали; за згоду за п. 24 - 2,5 бали; за п. 35 - 1,5 бали; за п. 38 - 1,5 бала і за п. 44 - 1 бал. Максимум - 10 балів.

Питання по пп . 5, 13, 30, 39 є нейтральними до цілей опитувальника і в обробку не включаються.

Методика діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елерса

На кожен з нижчезазначених питань відповідайте "Так" або "Ні".

- 1. Коли є вибір між двома варіантами, його краще зробити швидше, ніж відкласти на певний час.
- 2. Я легко дратуюся, коли помічаю, що не можу па всі 100% виконати завдання.
- 3. Коли я працюю, це виглядає так, ніби я все ставлю на карту.
- 4. Коли виникає проблемна ситуація, я найчастіше приймаю рішення одним з останніх.
- 5. Коли в мене два дні поспіль немає діла, я втрачаю спокій.
- 6. У деякі дні мої успіхи нижче середніх.
- 7. Але відношенню до себе я більш строгий, ніж по відношенню до інших.
- 8. Я більш доброзичливий, ніж інші.
- 9. Коли я відмовляюся від важкого завдання, то йотом суворо засуджую себе, бо знаю, що в ньому я домігся б успіху.
- 10. У процесі роботи я потребує невеликих паузах для відпочинку.
- 11. Старанність - це не основна моя риса.
- 12. Мої досягнення в праці не завжди однакові.
- 13. Мене більше приваблює інша робота, ніж та, якою я зайнятий.
- 14. Осуд стимулює мене сильніше, ніж похвала.
- 15. Я знаю, що мої колеги вважають мене діловою людиною.
- 16. Перешкоди роблять мої рішення більш твердими.
- 17. У мене легко викликати честолюбство.

- 18. Коли я працюю без натхнення, це зазвичай помітно.

Продовження додатку В

- 19. При виконанні роботи я не розраховую на допомогу інших.
- 20. Іноді я відкладаю те, що повинен був зробити зараз.
- 21. Треба покладатися тільки на самого себе.
- 22. У житті мало речей більш важливих, ніж гроші.
- 23. Завжди, коли мені треба буде виконати важливе завдання, я ні про що інше не думаю.
- 24. Я менш честолюбний, ніж багато інших.
- 25. У кінці відпустки я зазвичай радію, що скоро вийду на роботу.
- 26. Коли я розташований до роботи, я роблю се краще і кваліфікованішими, ніж інші.
- 27. Мені простіше і легше спілкуватися з людьми, які можуть завзято працювати.
- 28. Коли у мене немає справ, я відчуваю, що мені не по собі.
- 29. Мені доводиться виконувати відповідальну роботу частіше, ніж іншим.
- 30. Коли мені доводиться приймати рішення, я намагаюся робити це якомога краще.
- 31. Мої друзі іноді вважають мене ледачим.
- 32. Мої успіхи в якійсь мірі залежать від моїх колег.
- 33. Безглуздо протидіяти волі керівника.
- 34. Іноді не знаєш, яку роботу доведеться виконувати.
- 35. Коли щось не ладиться, я нетерплячий.
- 36. Я зазвичай звертаю мало уваги на свої досягнення.
- 37. Коли я працюю разом з іншими, моя робота дає великі результати, ніж роботи інших.

- 38. Багато чого, за що я беруся, що не доводжу до кінця.
- 39. Я заздрю людям, які не завантажені роботою.

Продовження додатку В

- 40. Я не заздрю тим, хто прагне до влади і положенню.
- 41. Коли я впевнений, що стою на правильному шляху, для доведення своєї правоти я йду аж до крайніх заходів.

Ключ. Ви отримали по 1 балу за відповіді "Так" на наступні питання: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9,10, 14,15, 16,17, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 37, 41. Ви також отримали по 1 балу за відповіді "Ні" на питання 6, 13, 18, 20, 24, 31, 36, 38, 39. Відповіді на питання 1, 11, 12, 19, 23, 33, 34, 35, 40 не враховуються. Підрахуйте суму набраних балів.

Результат:

- - Від 1 до 10 балів: низька мотивація до успіху;
- - Від 11 до 16 балів: середній рівень мотивації до успіху;
- - Від 17 до 20 балів: помірковано високий рівень мотивації;
- - Понад 21 бали: занадто високий рівень мотивації до успіху.

Зміст лекційного курсу

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійну роботу
<p>Тема 1. Технічне моделювання одягу</p> <ul style="list-style-type: none"> - техніка переміщення нагрудної виточки - моделювання рукавів - проектування складок підрізів драпувань - моделювання поясних виробів <p><i>[8, с.163-183], [1,2,3]</i></p>	4	10	15
<p>Тема 2. Композиція одягу</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні закони композиції одягу - стиль і мода - силует та лінії в одязі - пропорції в одязі - колір в одязі - ритм в одязі - тканина та оздоблення в одязі - зорові ілюзії в одязі. <p><i>[8, с.57-116], [6,11]</i></p>	6	16	10

<p>Тема 3. Художнє моделювання одягу</p> <ul style="list-style-type: none"> - моделювання одягу для дому - моделювання повсякденного одягу - моделювання святкового одягу - моделювання одягу на нетипову фігуру - використання народних мотивів у моделюванні одягу - ансамбль в одязі. <p style="text-align: center;">[8, с.214-266]</p>	4		25
Всього годин -	14	26	50

Перелік лабораторних робіт

Номер теми	Тема лабораторного заняття	Кількість годин
1	<p>Тема «Моделювання, конструювання і виготовлення жіночого швейного виробу легкого асортименту».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вибір моделі і побудова креслення основи виробу. 2. Моделювання базової конструкції жіночого швейного виробу легкого асортименту. 3. Розкрій, підготовка виробу до I примірки. Початкова обробка деталей крою виробу. 4. Підготовка виробу до II примірки.(Обробка кишень, застібок, горловини, верхніх зрізів виробу). 5. Машинна обробка виробу. 6. Заключна. обробка, демонстрація виробу, перевірка якості виробу. 7. Захист роботи оцінювання виробу. 	<p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p>

		3 1 1
1	<p>Тема «Художнє і технічне проектування жіночого одягу»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Замалювати моделі жіночого виробу легкого асортименту. 2. Побудувати креслення основи виробу. 3. Виконати моделювання креслення основи виробу. 4. Розкроїти виріб. 5. Виготовити виріб. 6. Демонстрація виробу, перевірка якості виробу. 7. Захист роботи оцінювання виробу. 	1 1 2 2 8 1 1
	Всього	26

Зміст самостійної роботи

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Змістовий модуль	СРС
1	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до виконання лабораторної роботи 1-2;</p> <p>Підготовка до виконання лабораторної роботи:</p>	8

	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювання останніх журналів мод з методів підбору моделей; - Розкладання кожної моделі на конструктивно-декоративні елементи - Аналіз відібраних моделей - Підготовка текстильних матеріалів до ЛР 	
2	<p>Робота над курсовим проектом. Моделювання виробів колекції одягу для дому.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір базової основи виробів. - Виконання технічного моделювання відібраних ескізів одягу для дому.(5-7 ескізів) 	7
3	<p>Моделювання виробів колекції повсякденного одягу .</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір базової основи виробів. - Виконання технічного моделювання відібраних ескізів повсякденного одягу.(5-7 ескізів). 	7
4	<p>Моделювання виробів колекції святкового одягу.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір базової основи виробів. - Виконання технічного моделювання відібраних ескізів святкового одягу.(5-7 ескізів) 	7
5	<p>Моделювання виробів колекції ділового одягу.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір базової основи виробів. - Виконання технічного моделювання відібраних ескізів ділового одягу.(5-7 ескізів) 	7
6	<p>Моделювання виробів колекції ансамблю одягу.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір базової основи виробів. - Виконання технічного моделювання відібраних ескізів ансамблю одягу.(5-7 ескізів) 	7
7	<p>Моделювання виробів колекції дитячого одягу.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вибір базової основи виробів. - Виконання технічного моделювання відібраних ескізів дитячого одягу.(5-7 	7

	ескізів)	
Всього		50